

136

VERZAMELING DER ORDERS
VOOR DE ARTILLERIE, VAN
HET NEDERLANDSCH OOST-
INDISCH LEGER, UITGE -
VAARDIGD OP LAST VAN HET
...

VI :-
56
no.1

98 Hal -

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI = -

56

no. 1

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI-56
no-1
(1974)

VERZAMELING

DER

ORDERS VOOR DE ARTILLERIE,

VAN HET

NEDERLANDSCH OOST-INDISCH LEGER.

UITGEVAARDIGD

OP LAST VAN HET

DEPARTEMENT VAN OORLOG

BEVATTENDE

HET JAAR 1874.

BATAVIA,
TER LANDS-DRUKKERIJ.

1875.

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.

Tanggal : 29 - 06 - 2010
Nomor induk : 570 / PN - MUSEUM / 10
BIB - ID : 1690260
ITEM - ID : 212020950
Asal : Museum Pusat

ALPHABETISCH REGISTER.

A

	Bladz.
Aanvragen. Bepalingen omtrent de inrigting en indie- ning der jaarlijksche- en suppletoire — om oorlogs materieel. 36.....	69
Aanvulling. Zie <i>Reglement</i> . 29.....	57
————— Zie <i>Signalenboek</i> . 30.....	58
Aanwijzing. Zie <i>Granaten</i> . 28.....	54
Afluiten. Bepalingen betreffende het in dienststellen van— en voertuigen met toebehooren, vervaardigd van eiken- of djatti-hout. 9.....	33
Artillerie-Orders. Zie <i>Circulaires</i> . 8.....	31
————— Zie <i>Order voor de Artillerie</i> . 31.....	67
————— Zie <i>Errata</i> . 43.....	93

B

Bedkoetsen. Zie <i>Koolteer</i> . 23.....	47
Behandeling. Zie <i>Granaten</i> . 28.....	51
Bepalingen. Zie <i>Affniten</i> . 9.....	33
————— Zie <i>Buskruid</i> . 14.....	37
————— Zie <i>Rekrutengeweren</i> . 21.....	46
————— Zie <i>Aanvragen</i> . 36.....	69
Bliksemafleiders. Algemeene regelen nopens het plaatsen van — op militaire gebouwen. 10.....	33
Brandbluschgereedschappen. Over het afstaan der onder het beheer van de artillerie gestelde — aan de plaatselijke civiele en militaire autoriteiten. 25.	18
Buizen. Zie <i>Keuring</i> . 26.....	49
————— Zie <i>Kerns</i> . 33.....	67
Buskruid. Zie <i>Uitloogen</i> . 20.....	45
————— Bepalingen betrekkelijk het aan gezagheb- bers van vaartuigen of particulieren toebehoorend — dat in sommige oorlogsmagazijnen behoort geborgen te worden. 14.....	37

C

Bladz.

Circulaires. Intrekking van eenige — van den chef van het wapen der artillerie, afdeeling materieel, en orders voor de artillerie, tengevolge van de invoering van Hoofdstuk VII van den instructie-inventaris voor de artillerie der landmagt in Nederlandsch-Oost-Indie. 8.....	31
———— Intrekking van eenige — van den chef van het wapen der artillerie, afdeeling materieel. 16	42

D

Distributie. Zie <i>Instructie-inventaris</i> . 7.....	31
———— Zie <i>Reglement op de exercitien der Veldartillerie. Scholen te paard. Ruiterschool</i> . 35.	68
———— Zie <i>Reglement op de exercitien der Artillerie van het Nederlandsch Oost-Indisch Leger. Eerste Gedeelte. Rekrutenschool. Tweede gedeelte. Oefening met de kavalleriesabel en de pistool. Derde gedeelte. Kompagnieschool</i> . 41.	89
———— Zie <i>Instructie-inventaris</i> . 42.....	91
Djattihout. Zie <i>Affuiten</i> . 9.....	33

E

Eikenhout. Zie <i>Affuiten</i> . 9.....	33
Errata. — en wijzigingen in de orders voor de artillerie No. 101 van 1870; No. 14 van 1871; Nos. 6, 23 en 28 van 1873; Nos. 3, 4 en 5 van 1871. 43	93

G

Gebouwen. Zie <i>Bliksemafleider</i> . 10.....	33
Gebruik. Zie <i>Granaten</i> . 28.....	54
Gereedschappen. Overschrijving van sommige — uit Hoofdstuk XIII tot andere benamingen. Vereenvoudiging der stellen raspen en vijlen, en verstrekking der vervallen soorten aan den Artillerie-constructie-winkel. 37.....	75
Geschut. Van ontvangsten en verzendingen van — moet aan het hoofdbureau der artillerie gerapporteerd worden. 15.....	41
———— Oplegging en onderhoud van onbekwaam —. 17	43
Geweren. Zie <i>Rekrutengeweren</i> . 21.....	46
———— Zie <i>Patronen</i> . 21.....	48

Granaten. Inlevering van — Ronde Percussie door de Marine. 27.....	49
————— Aanwijzing omtrent de behandeling en het gebruik der — Ronde Percussie. 28.....	54
————— Zie <i>Kerns</i> . 33.....	67

H

Halsband. — met longe voor veldgebruik en ketting voor in garnizoen. Wijziging der order voor de artillerie No. 34 van 1872. 40.....	89
--	----

I

Indiening. Zie <i>Aanvragen</i> . 36.....	69
Inlandsche korpsen. Zie <i>Inspectie</i> . 18.....	43
Inlevering. Zie <i>Granaten</i> . 27.....	49
Inrichting. Zie <i>Aanvragen</i> . 36.....	69
Inspectie. Bepalingen betreffende de — over de wapening der schutterijen en inlandsche korpsen. 18.....	43
Instructie-inventaris. Distructie van den — voor de artillerie der landmagt in Nederlandsch Oost-Indie, Hoofdstuk VII. 7.....	31
————— Distributie van den — voor de artillerie der landmagt in Nederlandsch Oost-Indie, Hoofdstuk VI. 42.....	91
Instructie-staten. Wijze van inzending en opmaking der — 39.....	85
Intrekking. Zie <i>Circulaires</i> . 8.....	31
————— Zie <i>Circulaires</i> . 16.....	42
Invoering. Zie <i>Kardoes</i> . 4.....	8
————— Zie <i>Opzetten</i> . 5.....	8
————— Zie <i>Klossen</i> . 6.....	26
————— Zie <i>Signalenboek</i> . 31.....	59
Inzending. Zie <i>Instructiestaten</i> . 39.....	85

K

Kanonniërschool. Zie <i>Reglement</i> . 29.....	57
Kardoes. Invoering van de — saaijen tot 8cm. Veld No. 5 van 0,05. 4.....	8
Kerns. Wijziging der — tot Lg buizen voor ronde granaten tot 12cm. Hw Berg en 12cm Mr. 33.....	67
Ketting. Zie <i>Halsband</i> . 40.....	89
Keuring. Op het proces-verbaal betrekkelijk de — van Gd. ronde springgranaten bekend stellen, dat de buizen behoorlijk van een dwars brandgat zijn voorzien. 26.....	49

Kistjes. Opzending van de ledige — voor I.d. puntkogels tot Tir. geweren en — voor ronde I.d. kogels van $\frac{1}{13}$ naar den artillerie constructie-winkel te Soerabaja. 12.....	35
Klossen. Invoering der — voor opzetten tot 8cm. Veld voor middennok, en bepaling omtrent de wijze van medevoeren der opzetten tot 8cm. Veld voor achter-en middennok. 6.....	26
Kogels. Zie <i>Kistjes</i> . 12.....	35
Koolteer. Verstrekking tegen regularisatie uit de magazijnen van oorlog van — benoodigd tot onderhoud van bedkoetsen. 23.....	47
Koperrommel. Zie <i>Lood</i> . 13.....	36
Kruisen. Zie <i>Stelschroeven</i> . 1.....	1

L

Linnen. Zie <i>Waterdigt linnen</i> . 38.....	84
Longe. Zie <i>Halsband</i> . 40.....	89
Lood. Opzending naar de hoofd-magazijnen van oorlog en naar den artillerie constructie-winkel te Soerabaja van — No. 2 onregelmatig en koperrommel. 13.....	36

M

Materieel. Zie <i>Aanvragen</i> . 36.....	69
Militaire gebouwen. Zie <i>Bliksemvleiders</i> . 10.....	33

O

Onbekwaam buskruid. Zie <i>Vitloogen</i> . 20.....	45
Onbekwaam geschut. Zie <i>Geschut</i> . 17.....	43
Onderhoud. Zie <i>Geschut</i> . 17.....	43
Ontvangst. Zie <i>Geschut</i> . 15.....	41
— van goederen uit Nederland. 32.....	67
Oorlogsmaterieel. Zie <i>Aanvragen</i> . 36.....	69
Oplegging. Zie <i>Geschut</i> . 17.....	43
Opmaking. Zie <i>Instructie-staten</i> . 39.....	85
Opzending. Zie <i>Trommels</i> . 11.....	35
— Zie <i>Kistjes</i> . 12.....	35
— Zie <i>Lood</i> . 13.....	36
Opzetten. Invoering van nieuw model — tot 8cm. Veld voor achter-en middennok. 5.....	8
— Zie <i>Klossen</i> . 6.....	26
Orders voor de artillerie. Zie <i>Circulaires</i> . 8.....	31

Bladz.

der voor de artillerie. Wijziging der — No. 18 van 1873. 31.....	67
ders voor de artillerie. Zie <i>Errata</i> . 43.....	93
beschrijving. Zie <i>Gereedschappen</i> . 37.....	75
————— Zie <i>Instructie-inventaris</i> . 42.....	91

P

atronen. Over het op nieuw vetten der — scherpe tot getrokken infanterie geweren en idem tot Tir. gewerop. 24.....	48
percussie granaten. Zie <i>Granaten</i> . 27.....	49
————— Zie <i>Granaten</i> . 28.....	51
stolen. Zie <i>Revolverpistolen</i> . 19.....	44
voes-verbaal. Zie <i>Keuring</i> . 25.....	49

R

eglement. Aanvulling en wijziging van het — op de exercitiën der Veld-artillerie Scholen te voet. Kanonnierschool en de Manoeuvres de force. 29.	57
————— Distributie van het — op de exercitiën der Veld-artillerie. Scholen te paard. Ruiterschool. 35.	68
————— Distributie van het — op de exercitiën der artillerie van het Nederlandsch Oost-Indisch Leger Eerste gedeelte. Rekrutenschool. Tweede gedeelte. Oefening met de kavalleriesabel en de pistool. Derde gedeelte. Kompagnieschool. 41.....	89
regularisatie. Zie <i>Koolteer</i> . 23.....	47
rekrutengeweren. Bepalingen van den voorraad — op te leggen in de magazijnen van oorlog. 21.....	46
reolverpistolen. Voorschriften betrekkelijk de —, behorende tot de uitrusting van sommige kleine posten. 19.....	44
ruiterschool. Zie <i>Reglement</i> . 35.....	68

S

alpeter. Zie <i>Uitloogen</i> . 20.....	45
thermgereedschappen. Verstrekking van — uit de magazijnen van oorlog tegen betaling aan de korpsen infanterie en de kompagnien veld- en berg-artillerie. 22.....	47
choots- en worpstafel. Arrestering en bekendmaking der — voor het Br. Getr. kanon van 8cm. Veld. 3	5
chutterijen. Zie <i>Inspektie</i> . 18.....	43

Signalenboek. Aanvulling van het — voor de veld- en berg-artillerie. 30.....	7
———— Invoering van een nieuw — voor de vesting berg artillerie. 31.....	7
Slaghoedjes. Zie <i>Trommels</i> . 11.....	7
Springgranaten. Zie <i>Keuring</i> . 26.....	7
Stelschroeven. Wijziging in de kruisen der — No. 7 V. M. voor Lt. veldaffuiten tot 9cm. Br. Lt. en 12cm. Hw. Veld en 8cm., No. 8 V. M. voor Lt. veldaffuiten tot 7cm., No. 12 V. voor IJ. affuiten tot 7cm. IJ. Zw. en No. 13 V. M. voor IJ. affuiten tot 7cm. IJ. Lt. 1.....	7

T

Tableaux. Zie <i>Bliksemafleiders</i> . 10.....	9
Trommels. Opzending van de ledige — bl. tot slaghoedjes naar de pijrotechnische werkplaats te Soerabaja. 11.....	9

U

Uitloogen. — van onbekwaam buskruid en opzending van de daarvan afkomstige salpeter. 20.....	9
--	---

V

Vereenvoudiging. Zie <i>Gereedschappen</i> . 37.....	9
Verstrekking. Zie <i>Schermgereedschappen</i> . 22.....	9
———— Zie <i>Koolteer</i> . 23.....	9
———— Zie <i>Gereedschappen</i> . 37.....	9
Verzending. Zie <i>Geschut</i> . 15.....	9
Vetten. Zie <i>Patronen</i> . 24.....	9
Voertuigen. Zie <i>Affuiten</i> . 9.....	9
Voorraad. Zie <i>Rekrutengeweren</i> . 21.....	9
Voorschriften. Zie <i>Revolverpistolen</i> . 19.....	9

W

Wapening. Zie <i>Inspectie</i> . 18.....	9
Waterdigt linnen. Wijziging der breedte van —. Wijziging der order voor de artillerie No. 81 van 1870. 38.....	9
Watertrens. Invoering van eene gewijzigde — compleet. 2.....	9
Worpstafel. Zie <i>Schoots- en worpstafel</i> . 3.....	9
Wijziging. Zie <i>Stelschroeven</i> . 1.....	9
———— Zie <i>Watertrens</i> . 2.....	9
———— Zie <i>Opzetten</i> . 5.....	9

		Bladz.
Wijziging.	Zie <i>Klossen.</i> 6.....	26
_____	Zie <i>Reglement.</i> 29.....	57
_____	Zie <i>Kerns.</i> 33.....	67
_____	Zie <i>Order voor de artillerie.</i> 31.....	67
_____	Zie <i>Waterdigt linnen.</i> 38.....	84
_____	Zie <i>Halsband.</i> 40.....	89
Wijzigingen,	Zie <i>Errata.</i> 43.....	93

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ORDERS VOOR DE ARTILLERIE.

1874.

Bijlagen: Een teekening.

- O. 1.** STELSCHROEVEN. *Wijziging in de kruisen der —*
No. 7 VM. voor Lt. veldaffuiten tot 9^{cm}. Br.
Lt. en 12^{cm}. Hw. Veld en 8^{cm}, No. 8 VM.
voor Lt. veldaffuiten tot 7^{cm}., No. 12 VM.
voor JJ. affuiten tot 7^{cm}. JJ. Zw. en No. 13
VM. voor JJ. affuiten tot 7^{cm}. JJ. Lt.

Daar de bestaande constructie voor de kruisen der stelschroeven Nos. 5, 7, 8, 12 en 13 het nadeel heeft, bij de vervaardiging dikwijls tot afbreken der armen aanleiding te geven, wegens het scherp ingevijld zijn van den hoek, die deze armen maken met de schijf van het kruis, en het bondien wenschelijk is, de modellen dezer kruisen in overeenstemming te brengen, zoowel onderling als met die der vorige stelschroeven, zoo wordt bij deze bepaald dat *bij den vervaardiging van nieuwe stelschroeven* Nos. 7, 8, 12 en 13 de constructie zal worden gevolgd, op nevensgaande teekening verduidelijkt.

Daar de stelschroef No. 5 V. M. voor bergaffuiten tot 7^{cm}., wanneer ook daarop boven vermelde wijziging wordt toegepast, alleen nog van die van No. 8 zou verschillen, door eene andere lengte van 0,008 meter, en er geene bezwaren bestaan tegen het gebruik van een stelschroef 7,0296, bij deze bergaffuiten, zoo zal de stelschroef No. 5 voortaan niet meer worden aangemaakt; zijn er nieuwe stelschroeven voor de bergaffuiten tot 7^{cm}. noodig, dan behooren stelschroeven No. 8 te worden aangevraagd.

In verband hiermede zullen voortaan de stelschroeven No. 5 en No. 8 worden genoemd respectievelijk:

STELSCHROEVEN NO. 5 O M. VOOR BERGAFFUITEN TOT 7^{cm}.;
en

STELSCHROEVEN NO. 8 VM. VOOR BERG- EN LT. VELDAFFUITEN TOT 7^{cm}.

De veranderingen, die ingevolge het vorenstaande in den constructie-inventaris moeten worden gemaakt, zullen in het bijvoegsel op dien inventaris worden opgenomen.

De noodige overschrijvingstaten worden bij het Hoofdbureau der artillerie ingewacht.

BATAVIA, den 11den Januarij 1874.

De Chef van het Wapen der Artillerie,

UBBENS.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ORDER VOOR DE ARTILLERIE.

1874.

NO. 2. WATERTRENS KOMPLEET. *Invoering van eene gewijzigde —*

Aan het wapen wordt kennis gegeven van de invoering eener gewijzigde watertrens, die de nu bestaande zal vervangen.

Deze watertrens wordt voor model verklaard en hieronder nader beschreven.

De^s nog voorradige watertrenzen worden niet gewijzigd, en moeten verstrekt en verbruikt worden.

De nu ingevoerde watertrens compleet bestaat uit:

Een gebit tot watertrens,

Een hoofdstel en

Een longe of teugel,

welke de volgende afmetingen hebben:

- 1e. Het gebit tot watertrens, dat uit het monstuk, beweegbaar in het midden door twee in elkander grijpende oogen, en twee knevels bestaat, is *l.* tusschen de knevels 0.15 meter.
- 2e. Het hoofdstel bestaat uit:
de bakstukkap *l.* 0.485 *b.* 0.04 waaraan, door gedeeltelijke insnijding, de keelriemstoot *l.* 0.24 *b.* 0.018; de bakstukstoot *l.* 0.605, *b.* 0.04 waaraan, door gedeeltelijke insnijding, de keelriemkap *l.* 0.470 *b.* 0.018 en de frontriem *l.* 0.370 (gemeten over het midden) *b.* 0.025, die over de bakstukken, welke aan de ringen van de knevels der gebitten zijn vastgenaaid, beweegbaar is.
- 3e. De longe of teugel *l.* 2.46 *b.* 0.021, wordt met het eene einde in den ring van een der knevels aan het gebit vastgenaaid, het andere einde is voorzien van een Ht. kneveltje *l.* 0.061 *MI.* 0.014 om door den ring van den anderen knevel gestoken te worden.

Door de bijgevoegde constructie-teekening, waarop tevens de snijmodellen zijn geteekend, worden bovenstaande onderdeelen verder verduidelijkt.

BATAVIA, den 2den Februarij 1874.

De Chef van het Wapen der Artillerie,

UBBENS.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ORDERS VOOR DE ARTILLERIE.

1874.

NO. 3. SCHOOTS- EN WORPSTAFEL VOOR HET BR. GETR. KANON VAN 8^{cm}. VELD. *Arrestering en bekend- making der* —

Aan het Wapen wordt mits deze medegedeeld de ondervolgende gearresteerde schoots- en worpstafel voor het Br. Getr. kanon van 8^{cm}. Veld, gebazeerd op de uitkomsten, bij de ter zake, in de laatste jaren in Indië, genomen proeven verkregen.

Het in die tafel voorgeschrevene is zoowel voor de Br. Getr. kanons van 8^{cm}. Veld V M. als voor de B M. geldend, en zal zoodra, de bij de artillerie-order No. 5 van dit jaar, ingevoerde nieuw model opzetten tot 8^{cm}. Veld voor achteren inmiddennok ontvangen zijn, opgevolgd worden.

De daarin aangegeven opzethoogten zijn berekend voor de lange en korte rigtas (1,46 meter en 0,73 meter) van het Br. Getr. kanon van 8^{cm}. Veld V M.

Men heeft dus geen rekening gehouden met de omstandigheid, dat van enkele der Br. Getr. kanons van 8^{cm}. Veld B M. de korte rigtas 0,74 meter lang is, omreden de verschillen die, als een gevolg daarvan, eigenlijk tusschen de opzethoogten van den V M. en den B M. vuurmond zouden moeten bestaan, zoo gering zijn, dat zij, in verband met de gemiddelde lengte afwijking, geen practischen invloed op de juistheid van het schot uit den vuurmond zullen uitoefenen.

De schootstafel voor het puntgranaatschot loopt slechts tot 3600 pas.

Die grens wordt in verband met hetgeen omtrent de practische aanwending van het getrokken veldgeschut gebleken is, ruimschoots voldoende geacht.

In den regel zal men het puntgranaatkartetsschot uit het Br. Getr. kanon van 8^{cm}. Veld, slechts tot op den afstand van 200 pas met vrucht kunnen aanwenden. Overschrijdt men die grens, dan worden de resultaten belangrijk minder. Bestaat de noodzakelijkheid, in zeldzame gevallen van dat vuur op grooter afstanden gebruik te maken, dan levert de in Indië gebleken omstandigheid, dat de rigting voor het puntgranaatkartetsschot uit dien vuurmond gelijk moet zijn aan die voor het daaruit te geven 200 pas verdere puntgranaatschot, toch altijd de vereischte gegevens.

De worpstafel is zamengesteld uit de resultaten bij een belangrijk aantal worpen, die, met de punt der granaat naar achteren in den vuurmond gekeerd, en zonder aanwending

van klossen tot kleine lading, doch gebruik makende van d in beproeving geweest zijnde en niet voldaan hebbende mesingen ringen met pinnen, gedaan zijn.

Zundertje No. 12 voor puntgranaten en puntgranaatkartessen heeft voor het worpvaar uit het Br. Getr. kanon van 8^{cm} Veld een veel te grooten brandtijd, waarom, naar aanleiding der daarmede verkregen resultaten, daarvoor zundertje No. 10 wordt voorgeschreven.

Schoots- en worpstafel voor het Br. Getr. kanon van 8^{cm} Veld.

Schoten met puntgranaten en de lading van 0,54 Kilogr. (Kal. doës No. 2.)

Dragt in passen.	Lengte rigtas in meters.	Rigthoek.	Opzethoogte in centimeters.	Correctie voor de de- rivatie in millimeters.	Nummer van het te bezigen zundertje.	Aanmerkingen.
------------------	--------------------------	-----------	-----------------------------	---	--------------------------------------	---------------

Rigting over den opzet voor achternok.

400	1.46	0°15'	1.91	1.9	1	
500	id.	0°57'	2.12	2.4	1	
600	id.	1°9'	2.93	2.9	1	
700	id.	1°21'30"	3.46	3.5	2	
800	id.	1°35'	4.03	4.0	3	
900	id.	1°49'	4.63	4.6	4	
1000	id.	2°5'30"	5.34	5.3	5	

Rigting over den opzet voor middennok.

1100	0.73	2°17'	2.91	2.9		
1200	id.	2°30'	3.19	3.2	6	
1300	id.	2°48'	3.57	3.6		
1400	id.	3°3'30"	3.90	3.9		
1500	id.	3°20'	4.25	4.3	7	
1600	id.	3°37'30"	4.62	4.6		
1700	id.	3°54'	4.98	5.0		
1800	id.	4°11'	5.34	5.3		
1900	id.	4°29'30"	5.73	5.7	8	
2 00	id.	4°47'	6.11	6.1		
2100	id.	5°5'	6.49	6.5		
2200	id.	5°23'	6.88	6.9		
2300	id.	5°42'	7.29	7.3		

Voor de afstanden waarvoor geen zundernummers zijn opgegeven wordt het volgende nummer, na behoorlijk getemperd te zijn, gebruikt.

Schoten met puntgranaten en de lading van 0,54 Kilogr. (Kardoes No. 2.)

Dragt in passen.	Lengte rigtas in meters.	Rigthoek.	Opzethoogte in centimeters.	Correctie voor de de- rivatie in millimeters.	Nummer van het te bezigende zundertje.	Aanmerkingen.
Rigting over den opzet voor middennok.						
2400	0.73	6°0'30"	7.68	7.7	2	
2500	id.	6°22'30"	8.16	8.2		
2600	id.	6°44'	8.62	8.6		
2700	id.	7°6'	9.09	9.1		
2800	id.	7°32'	9.65	9.7		
2900	id.	7°53'	10.11	10.1		
3000	id.	8°19'	10.67	10.7	10	
3100	id.	8°44'	11.21	11.2		
3200	id.	9°10'	11.78	11.8		
3300	id.	9°39'	12.41	12.4		
3400	id.	10°8'30"	13.06	13.1		
3500	id.	10°38'30"	13.72	13.7		
3600	id.	11°9'30"	14.40	14.4		

**Schoten met puntgranaatkartetsen en de lading
van 0,54 Kilogr. (Kardoes No. 2.)**

Rigting als bij het schieten met puntgranaten op afstanden die 200 pas grooter zijn. Het zundertje als bij het schieten met puntgranaten.

**Schoten met kartetsen en de lading van 0,70
Kilogr. (Kardoes No.1.)**

Rigting als bij het schieten met puntgranaten op den dub-
belen afstand.

Worpen met puntgranaten (de punt naar achteren gekeerd
in den vuurmond gebracht) onder 25° verhooging.

Nummer d' r kardoes.	Lading in Kilogr.	Worps ver- heid in pas- sen.	Nummer van het te bezigende zun- dertje.	Vluchtijd in seko den en tertsen.	Aanmerkingen.
3	0.09	1000	10	6"50"	Het zundertje No. 10 wordt bij de drie worpladingen onge- tempeerd gebruikt.
4	0.07	830	id.	8"23"	
5	0.05	580	id.	9"18"	

NO. 4. KARDOES SAAIJEN TOT 8^{cm}. VELD No. 5 VAN 0.05.
Invoering van de —

Mits deze wordt in verband met de bij de voorgaande order geërresteerde schoots- en worpstafel, tengevolge waarvan voor het Br. Getr. kanon van 8^{cm}. Veld nog eene worplading van 5 decagram noodig is geworden, ingevoerd de *Kardoes saaijen tot 8^{cm}. Veld No. 5 van 0,05.*

Zij is zamengesteld als de kardoes saaijen No. 3 tot 8^{cm}. Veld van 0,09, doch het cirkelvormig lapje gekleurde saai, waarin de lading besloten is, heeft slechts eene middellijn van 0,15 Meter.

Die kardoes zal dus ook behooren tot de uitrusting der Getr. 8^{cm}. veldbatterijen, doch daarin eerst opgenomen worden, zoodra omtrent de thans in behandeling zijnde wijziging der bepaking van de munitievoorwagens tot 8^{cm}. Veld zal beslist zijn.

NO 5. OPZETIEN TOT 8^{cm}. VELD. *Invoering van nieuw model — — — voor achter- en middenok.*

Bijlagen: Twee beschrijvingen en een tabel met tekening.

Aangzien bij de aanwending van den *Nederlandschen* opzet tot 8^{cm}. voor middennok te veel van het geheugen en de intelligentie van den rigter gevorderd wordt, heeft men er naar gestreefd een meer eenvoudigen opzet te ontwerpen, die duidelijker aangeeft, welke opzethoogten voor de verschillende schoten moeten genomen worden.

Door combinatie van ons stelsel en het *Oostenrijksche*, slaagde men er in een opzet te projeciëren, waarop de rigter *zien* en *lezen* kan welke opzethoogten voor de puntgranaat- en puntgranaatkartetsschoten moeten genomen worden, en die zelf de dérivatie corrigeert. Deze opzet had echter het omslachtige van den beweegbaren rigtkoker en van de schuif in den dwarsarm behouden.

Genomen proeven bewezen, dat het zelden noodig zal zijn, de correctie voor de dérivatie in verband met den wind te regelen en mogt het voorkomen, zulks gemakkelijk op het doel kan geschieden, waardoor eene vaste correctie kan worden aangenomen, die bepaald is op $\frac{1}{10}$ der opzethoogte.

Hierdoor kon men den opzet een veel eenvoudiger inrigting geven.

Deze vereenvoudigde opzet wordt alsnu van model verklaard en mits deze onder de benaming:

Opzetten tot 8^{cm}. Veld voor middennok.

ingevoerd.

In navolging van hetgeen in *Nederland* werd gedaan, om tot op grooteren afstand over den opzet voor achternok te kunnen blijven rigten, en daardoor het lastige van de aanwending van den opzet voor middennok grootendeels tot de verdere afstanden terug te brengen, is voorts een nieuw model opzet voor achternok geprojecteerd, die insgelijks van model verklaard en mits deze onder de benaming:

Opzetten tot 8^{cm}. Veld voor achternok.

ingevoerd wordt.

Beschrijving, tabel van afmetingen en constructieteekening van deze opzetten zijn hierbij gevoegd. De bij de batterijen en in de oorlogsmagazijnen aanwezige *Nederlandsche* opzetten tot 8^{cm}. voor achter- en middennok worden tegen de thans ingevoerde verwisseld.

De daartoe vereischte supplementaire aanvragen worden bij het hoofdbureau der artillerie ingewacht. Na ontvangst dier rigtingsmiddelen worden de *Nederlandsche* opzetten tot 8^{cm}. opgeruimd.

Beschrijving van den opzet tot 8^{cm}. Veld voor achternok.

De opzet tot 8^{cm}. Veld voor achternok is een Mg. trapjes opzet h. 0,0715 en d. 0,008, aan de voorzijde voorzien van een kegelvormigen tap van gelijke afmetingen als voor den opzet tot middennok hieronder zal worden opgegeven, met rondgaande groef voor de bijbehorende IJ. spie waarmede de opzet in de achternok van het Br. Getr. kanon van 8^{cm}. Veld vastgezet wordt; bij onvoldoende klemming door de spie, dient daartoe tevens de zich aan de onderzijde van den opzet bevindende klemschroef.

De opzet heeft 4 trapjes en 3 gleuven, alle van vizierkepen voorzien. Deze vizierkepen zijn aangebracht links van de lijnen, die uit het middelpunt van den kegelvormigen tap loodrecht op de bovenkanten der trapjes en gleuven zijn getrokken, en op een afstand dier lijnen gelijk aan $\frac{1}{10}$ harer lengte.

Bij verticalen stand dier lijnen en het rigten over de vizierkepen wordt dan de normale correctie voor de derivatie gegeven.

Bij ieder trapje en iedere gleuf zijn merken geslagen, aangevende den afstand waarop, en het projectiel waarmede gevurd moet worden.

Deze merken zijn:

bij de trapjes, van de regter naar de linkerhand gaande:

Grk. 4	}	hetwelk beteekent op	400	passen met granaat, of
Kar. 2			200	
Gr. 8	}	» » »	800	» » granaat, of
Kar. 4			400	» » kartets, danwel
Grk. 6	}	» » »	600	» » granaatkartets
Gr. 9			900	» » granaat, of
Grk. 7	}	» » »	700	» » granaatkartets.
Gr. 10			1000	» » granaat, of
Kar. 5	}	» » »	500	» » kartets, danwel
Grk. 8			800	» » granaatkartets.

bij de sleuven, gelijke rigting volgende als bij de trapjes:

Gr. 4	hetwelk beteekent op	500	passen met granaat.	
Gr. 6	}	» » »	600	» » » , of
Kar. 3			300	» » kartets
Gr. 7	» » »	700	» » granaat. »	

De opzethoogten bedragen voor de verschillende afstanden respectievelijk 1.91; 2.42; 2.93; 3.46; 4.03; 4.63 en 5.34 centimeters.

Zij worden gemeten van uit het middelpunt van den kegelvormigen tap tot aan den bovenkant der trapjes en den onderkant der gleuven.

Beschrijving van den opzet tot 8^{cm}. Veld voor middennok.

De opzet tot 8^{cm}. Veld voor middennok is van Mg. vervaardigd en bestaat uit een gegoten Mg. voetstuk, eene stang van Mg. plaat, die over de geheele hoogte van het voetstuk, daarin zwaluwstaartsgewijze is ingelaten en vastgesoldeerd, en een Mg. rigtblokje met Mg. rigtkoker, dat in eene in de stang aangebrachte gleuf verschuifbaar is, en, door den van schroefdraad voorzienen rigtkoker, op iedere hoogte van de stang kan vastgeklemd worden.

De opzet is geheel *h.* 0,1785.

Het voetstuk is *b.* 0,0125, *h.* 0,0265 en *d.* 0,0145,

De stang is *b.*, aan het voetstuk 0,0335, van boven 0,0185 en *d.* 0,0065.

Aan het voetstuk is een kegelvormige

tap	}	<i>L.</i> 0,0150	}	
		in <i>ML.</i>	}	{ vóór 0,0165 achter 0,0150 }

welke dikte-afmetingen overeenstemmen met de grootste afmetingen van de tapgaten der rigtnokken van de thans in *Oost-Indië* aanwezige Br. Getr. kanons van 8^{cm}. Veld. De tap is in de strekking der as doorboord en inwending van een schroefdraad voorzien, dienende tot bevestiging van den opzet in het tapgat van de middennok van den vuurmond, door middel eener klemschroef *d.* 0,007, die met een kettinkje aan het voetstuk van den opzet verbonden is. In dezen tap en het voetstuk is tevens eene sleuf, om het rigten over de achternok niet te hinderen, welke sleuf zoo diep is gemaakt, dat men ook bij vuurmonden, waarvan de vizierkorrel eenigszins beschadigd of afgesleten is, behoorlijk zal kunnen rigten.

Ten einde den kop of kraag der klemschroef, die den opzet op de middennok bevestigt, volkomen tegen het voorvlak dier nok te doen aansluiten, moet het ogiefvormige voorvlak dier nok, rondom het gat voor die klemschroef, vlak gemaakt worden.

De gleuf *b.* 0,007 in de stang, is zoodanig schuin ingesneden, dat bij het op en neder bewegen van het rigtblokje, het vlak, waarin zich de as van den rigtkoker beweegt, met den vertikaal een hoek maakt van $5^{\circ}42'38''$; door deze inrigting wordt van zelve de correctie voor de derivatie gegeven en bedraagt deze dan standvastig $\frac{1}{10}$ van de opzethoogte.

De linker kant van de stang is regt gelaten, om den opzet bij het rigten, verticaal te kunnen stellen. Ter verligting is de stang aan de linker zijde driehoekig uitgesneden en is de regter zijde, evenwijdig aan de gleuf, schuins weggevild.

Het rigtblokje, dat uit twee plaatjes bestaat, en door twee stalen veertjes tegen de voorzijde van de stang gedrukt wordt, kan door den daartoe van schroefraden voorzien rigtkoker op elke gewilde hoogte vastgezet worden.

Om het geheel losschroeven van den rigtkoker te beletten, zijn het achterste plaatje van het rigtblokje en de onderkant van den rigtkoker ieder van een pennetje voorzien.

Rigtblokje en rigtkoker zijn zoodanig kegelvormig uitgeboord, dat het snijvlak der door die uitboring gevormde afgeknotte kegels, n. l. het gaatje waardoor gerigt wordt, zich juist 0,0228 bevindt, van het verlengde voorvlak van het voetstuk van den opzet.

Op de achterzijde van de stang zijn links en rechts verdeelstreepjes ingesneden; boven die verdeelstreepjes zijn om den andere getallen geslagen, die, met 100 vermenigvuldigd, de dragtsafstanden, in passen van 0,75, aanduiden, waarvoor de daardoor aangegeven opzethoogten dienen; de tusschenverdeelstreepjes geven de opzethoogten voor de oneven afstanden aan, liggende op de helft tusschen de op den opzet op elkander volgende even afstanden.

Boven en onder deze verdeelingen zijn links de merken Gr. rechts de merken Grk. geplaatst, aanduidende, dat de daartusschen aangegeven opzethoogten links, dienen voor het granaat- en rechts, voor het granaatkartetsschot.

De op de linker zijde der stang aangegeven opzethoogten, voor het schiet n met granaten op de afstanden van 1100 tot en met 3000 passen, bedragen respectievelijk:

voor 1100 pas	2.91	centimeter,
» 1200 »	3.19	»
» 1300 »	3.57	»
» 1400 »	3.90	»
» 1500 »	4.25	»
» 1600 »	4.62	»
» 1700 »	4.98	»
» 1800 »	5.34	»
» 1900 »	5.73	»
» 2000 »	6.11	»
» 2100 »	6.49	»
» 2200 »	6.88	»
» 2300 »	7.29	»
» 2400 »	7.68	»
» 2500 »	8.16	»
» 2600 »	8.62	»
» 2700 »	9.09	»
» 2800 »	9.65	»

voor 2900 pas	10.11	centimeter,
» 3000 »	10.67	»
» 3100 »	11.21	»
» 3200 »	11.78	»
» 3300 »	12.41	»
» 3400 »	13.06	»
» 3500 »	13.72	»
» 3600 »	14.40	»

zijnde deze hoogten, de afstanden, tusschen de as van den rigtkoker en de horizontale lijn, die op den achterkant van het voetstuk is aangegeven, welke lijn door de as van den kegelvormigen tap van het voetstuk gaat.

Bij het rigten, brengt men den bovenkant van het rigtblokje met de verdeelstreepjes, den afstand aangevende waarop gevuurd moet worden, overeen, en rigt door den rigtkoker.

Om derhalve den opzet te verifiëren, moet de afstand van de as van den rigtkoker tot den bovenkant van het rigtblokje, die 1.1 centimeter bedraagt, bij de opgegeven opzethoogten opgeteld worden, en de raming van uit de horizontale lijn, die op den achterkant van het voetstuk is aangegeven, en door de as van den kegelvormigen tap gaat, plaats hebben.

De op de rechterzijde der stang aangegeven opzethoogten voor het schieten met granaatkartetsen op de afstanden van af 900 tot en met 2000 passen, zijn gelijk aan die voor het 200 pas verdere granaatschot.

Door dus b. v. den bovenkant van het rigtblokje overeen te brengen met het verdeelstreepje, waar boven op de linker zijde van den opzet het merk 11 voorkomt, wordt te gelijk, links de opzethoogte voor het granaatschot op 1400, en rechts voor het granaatkartetschot op 1200 passen aangegeven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL

VAN AFMETINGEN

VAN DE OPZETTEN TOT 8^{cm}. VELD VOOR
• ACHTER- EN MIDDENNOK.

O M S C H R I J V I N G.

Afmetingen
in meters.*De opzet tot 8^{cm}. Veld voor achternok.*

is een trapjes opzet;

wordt vervaardigd (gegooten) van Mg.

h. gemeten over het hoogste trapje en den onderkant. 0.0715*d.* 0.0080

aan den voorkant voorzien van een afgeknot kegelvormigen

in Ml.	} voor	0.0165
		0.0150

/	} achter	0.0150
		0.0015

op	} van het vooreinde voorzien van eene rond-	0.0015
		gaande groef <i>b.</i>	0.0070

en zóó diep, dat het overblijvende cilinder-	} vormige gedeelte in Ml.	0.0070
		wordt.	

Deze groef dien, om den opzet door de

na te beschrijven IJ. spie te kunnen vastzetten;

aan den achterkant voorzien van eene

geheel /	}	0.0200
		0.0110

in Ml.	}	0.0054
		0.0070

het vooreinde van een' rand voorzien	} in Ml.	0.0020
		

die in eene daardoor aangebragte uithol-

ling in den voorkant van den opzet past

en het geheel uitschroeven van de

klemschroef belet;

/	}	0.0070
		0.0120

in Ml.	}	0.0030
		0.0030

aan het boveneinde over eene breedte van

rondom van kartels voorzien;

heeft 4 trapjes en 3 gleuven;

de trapjes	} zijn	} (<i>h.</i> gemeten uit het	} (het regtsche...)	0.0191
				} middelpunt van den

} kegelvormigen tap	} (het derde....)	0.0463
		} tot aan de bovenkanten

} (het tweede....)	} (het derde....)	0.0463
		} (het linksche...)

} (het derde....)	} (het linksche...)	0.0534
	

} (het linksche...)	} (het linksche...)	0.0534
	

} (het linksche...)	} (het linksche...)	0.0534
	

} (het linksche...)	} (het linksche...)	0.0534
	

} (het linksche...)	} (het linksche...)	0.0534
	

} (het linksche...)	} (het linksche...)	0.0534
	

} (het linksche...)	} (het linksche...)	0.0534
	

} (het linksche...)	} (het linksche...)	0.0534
	

} (het linksche...)	} (het linksche...)	0.0534
	

} (het linksche...)	} (het linksche...)	0.0534
	

} (het linksche...)	} (het linksche...)	0.0534
	

} (het linksche...)	} (het linksche...)	0.0534
	

} (het linksche...)	} (het linksche...)	0.0534
	

} (het linksche...)	} (het linksche...)	0.0534
	

} (het linksche...)	} (het linksche...)	0.0534
	

De opzet voor achternok

klemschroef

de kop

de trapjes

zijn

h.

}

}

}

}

}

}

}

}

}

}

}

O M S C H R I J V I N G.

Afmetingen
in meters.

de trapjes zijn	b.	het regtsche	0.0135
		het tweede	0.0170
		het derde	0.0185
		het linksche	0.0190

De uitspringende hoeken, die deze trapjes vormen zijn afgerond;

de gleuven	b.	worden zoodanig aangebragt, dat de onderkanten evenwijdig loopen aan de bovenkanten der trapjes, waaronder zij zich bevinden en op een afstand van het middelpunt van den kegelvormigen tap van	het regtsche	0.0242
		het tweede	0.0293	
		het linksche	0.0346	
		het regtsche	0.0090	
		het tweede	0.0100	

zijn	het linksche	0.0120
	en h	0.0045

trapjes en gleuven zijn allen van vizierkepen voorzien, aangebragt links van de lijnen, die uit het middelpunt van den kegelvormigen tap loodrecht op de bovenkanten der trapjes en op de onderkanten der gleuven zijn getrokken, en op een afstand dier lijnen gelijk aan $\frac{1}{10}$ harer lengten, aangevende de normale correctie voor de derivatie.

Deze lijnen maken onderling, van regs naar links gaande, respectievelijk hoeken van 35° , 23° en 23° ; de trapjes worden aan den voor-bovenkant schuin weggenomen ter dikte van

en ter hoogte van

de gleuven worden aan den onderkant schuin weggenomen ter dikte van

en ter hoogte van

Wordt aan den onderkant afgerond met een straal van

het middelpunt dier afronding ligt in het middelpunt van den kegelvormigen tap;

de zijanten worden verder afgerond, regs met een hollen boog, waarvan de straal is

en een bollen met een straal van

0.0050

0.0030

0.0050

0.0030

0.0180

0.0180

0.0060

O M S C H R I J V I N G

Afmetingen
in meters.

	en links met een hollen van.	0.0330																		
	straal;																			
	het gedeelte Mg. dat rechts van het register trapje blijft staan is <i>h</i>	0.0060																		
	de onder-voorkant wordt eenigszins weggenomen, ter hoogte en dikte van.	0.0005																		
	en verloopt aan den linkerkant in het schuin weggenomen gedeelte van het linker trapje.																			
	De trapjes en gleuven worden aan den achterkant gemerkt met merken, die aangeven op welken afstand en met welk projectiel gevraagd wordt.																			
	Deze merken, die onder elkander worden geplaatst voor iederen afstand, zijn voor de vier trapjes, van rechts naar links gaande.																			
De opzet voor achternok	respektievelijk	<table border="0"> <tr> <td rowspan="2">{</td> <td>Gr. 4</td> <td>Gr. 8</td> <td>Gr. 9</td> <td>Gr. 10</td> </tr> <tr> <td></td> <td>; Kar. 4;</td> <td></td> <td>en Kar. 5</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">{</td> <td>Kar. 2</td> <td>Grk. 6</td> <td>Grk. 7</td> <td>Grk. 8</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Gr. 6</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	{	Gr. 4	Gr. 8	Gr. 9	Gr. 10		; Kar. 4;		en Kar. 5	{	Kar. 2	Grk. 6	Grk. 7	Grk. 8		Gr. 6		
	{	Gr. 4		Gr. 8	Gr. 9	Gr. 10														
		; Kar. 4;		en Kar. 5																
{	Kar. 2	Grk. 6	Grk. 7	Grk. 8																
		Gr. 6																		
	en voor de sleuven	<table border="0"> <tr> <td rowspan="2">{</td> <td>Gr. 5;</td> <td></td> <td>en Gr. 7</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Kar. 3</td> <td></td> </tr> </table>	{	Gr. 5;		en Gr. 7		Kar. 3												
{	Gr. 5;			en Gr. 7																
		Kar. 3																		
	wordt verder gemerkt aan den achterkant, boven het gat voor de klemschroef, met 8 ^{cm} . A.																			
	Middelbaar gewigt in kilogrammen.	0.1750																		
de IJ. spie	geheel <i>l</i>	0.0780																		
	<i>d</i> . {aan het uiteinde van den kop.	0.0040																		
	{aan het spie-einde.	0.0030																		
	het spie-einde. { <i>l</i>	0.0110																		
	{ <i>h</i> . {aan het uiteinde.	0.0090																		
	{aan het begin.	0.0065																		
	{ <i>h</i> . bij het begin.	0.0050																		
{ <i>h</i> . bij het einde.	0.0035																			
	wordt over de dikte gespleten ter lengte van Middelbaar gewigt in kilogrammen.	0.0300																		
		0.0035																		
	<i>De opzet tot 8^{cm}. Veld voor middennok.</i>																			
De opzet voor middennok.	{bestaat uit het Mg. (gegoten) voetstuk, de Mg. (geslagen) stang, het Mg. rigtblokje, den Mg. rigtkoker, de IJ. klemschroef en den Mg. ketting, geheel <i>l</i>	0.1785																		

O M S C H R I J V I N G.

Afmetingen
in meters

De opzet voor middennok	Het Mg. (gegoten) voetstuk	afgeknot kegelvormigen tap	is <i>b</i>	0.0425	
			<i>h</i>	0.0265	
			<i>d</i>	0.0145	
			heeft aan den voorkant een'		
			<i>l</i>	0.0150	
			Ml. vóór.....	0.0165	
			Ml. achter.....	0.0150	
			deze tap is in de strekking der as doorboord, welke boring zich ook door het voetstuk uitstrekt:.....		
			inwending van schroefdraden voorzien, ter bevestiging van den opzet, door middel van de hierna te beschrijven H. klemschroef, in het tapgat van de middennok van den vuurmond; het middelpunt dezer boring ligt op.....	0.0150	
			van den onder- en op.....	0.0170	
De Mg. (geslagen) stang			voetstuk en tap hebben verder eene sleuf, om het rigten over de achternok niet te hinderen; het voetstuk is op.....	0.0120	
			van den onderkant en op.....	0.0030	
			van den linker zijkant, van een gaatje wijd, voorzien, ter bevestiging van den Mg. ketting der klemschroef; dit gaatje is zoodanig geboord dat het op.....	0.0030	
			van den achterkant in het linker zijvlak uitkomt; heeft aan de voorzijde, ter versterking, over de breedte der stang en ter hoogte van.....	0.0080	
			eene ogievormige verdikking, die met het voetstuk eén geheel uitmaakt.		
			is even <i>l</i> als de opzet <i>h</i> is.		
			<i>d</i>	0.0065	
			<i>b</i> {	boven.....	0.0185
				onder aan den bovenkant van het voetstuk..	0.0335
				over het gedeelte dat zwaluwstaartsgewijze in het voetstuk is ingelaten.....	0.0230
wordt zoodanig ingelaten dat er.....	0.0055				
Mg. blijft staan aan de linkerzijde;					
heeft eene gleuf <i>b</i>	0.0070				

O M S C H R I J V I N G.

Afmetingen
in meters.

De opzet voor middennok

De Mg. (geslagen) stang

waarin zich het rigtblokje op- en neder beweegt; deze gleuf strekt zich van af.....

0.0005

boven het schroefgat in het voetstuk tot op.... van den bovenkant der stang uit; is zoodanig ingesneden dat het vlak, waarin de as van den rigtikoker zich beweegt, welk vlak tevens door de as van het schroefgat gaat, met den vertikaal een hoek maakt van $5^{\circ} 42' 38''$; door deze inrigting wordt van zelve de correctie voor de derivatie gegeven, en bedraagt deze dan standvastig $\frac{1}{10}$ van de opzethoogte.

0.0085

De linkerzijde is regt, om den opzet vertikaal te kunnen zetten.

Ter verligting is de stang aan de linkerzijde driehoekig uitgekapt; deze uitkapping vormt een' regthoekigen driehoek, waarvan de regthoekzijden $\frac{1}{2}$ zijn, de kortste, die evenwijdig loopt aan den onderkant van het voetstuk, en daarvan verwijderd is.....

0.0090

0.0315

en de langste, die evenwijdig loopt aan de linkerzijde van de stang..... en daarvan verwijderd is.....

0.0900

0.0050

regts en links van de gleuf zijn op den achterkant van de stang verdeelstrepen aangebragt, die de opzethoogten aangeven, en wel aan den regterkant voor het schieten met granaatkartetsen en aan den linkerkant voor dat met granaten.

Regts en links, boven en onder de verdeelstrepen zijn, om dit aan te geven, de merken Grk. en Gr. geslagen.

De verdeelstrepen zijn lang of kort; de lange geven evene, de korte onevене afstanden aan. De getallen bij de verdeelstrepen geslagen geven met 100 vermenigvuldigd de dragtsafstanden in passen van 0.75 meter aan. De opzethoogten voor het schieten met granaten op de afstanden van af 1100 tot en met 3600 pas bedragen opvolgend: 2.91; 3.19; 3.57; 3.90;

O M S C H R I J V I N G.

Afmetingen
in meters.

De opzet voor middennok	De Mg. (geslagen)stang	4.25; 4.62; 4.98; 5.34; 5.73; 6.11; 6.49; 6.88; 7.29; 7.68; 8.16; 8.62; 9.09; 9.65; 10.11; 10.67; 11.21; 11.78; 12.41; 13.06; 13.72; en 14.40 ^{cm} . welke hoogten, de afstan- den aangeven, tusschen de as van den rigtko- ker, en de horizontale lijn op den achterkant van het voetstuk, welke lijn door de as van den kegelvormigen tap van het voetstuk gaat.		
		De opzethoogten voor het schieten met granaat- kartetsen op de afstanden van af 900 tot en met 2000 pas, zijn gelijk aan die voor het 200 pas verdere granaatschot.		
		Het Mg. rigtblokje bestaat uit twee deelen; het achterste en het voorste.		
		is een schuin vierkant plaatje		
		<i>d.</i>	0.0040	
		<i>b.</i>	0.0180	
		<i>h.</i>	0.0220	
		aan de voorzijde over de geheele hoogte en eene breedte van.....	0.0070	
		van eene verdikking voorzien <i>h.</i>	0.0010	
		zoodanig schuin aangebragt, dat zij juist in de gleuf der stang past; de zijden van het plaatje loopen aan de zijden van deze verdikking evenwijdig.		
Het Mg. rigtblokje	Het achterste	In het midden dezer verdikking is een gat aangebragt wijd.....	0.0065	
		waardoor het schroefeinde van den rigtko- ker wordt gestoken;		
		regts onder dit gat heeft men verder een gaatje wijd.....	0.0010	
		waarvan het midden is gelegen van den onderkant op.....	0.0080	
		en van den zijkant op.....	0.0030	
		dat van schroefdraden is voorzien, waarin een pennetje wordt geschroefd;		
		dit penne- tje is.	<i>h.</i>	0.0060
			<i>d.</i>	0.0020
			over de helft der hoogte van schroef- draden voorzien;	

O M S C H R I J V I N G.

Afmetingen
in meters.

De opzet voor middennok	Het Mlg. rigtblokje	Het achterste	het achtervlak wordt van boven schuin	0.0040
			weggenomen over eene hoogte van.....	0.0020
			en eene dikte van.....	
			de overige kanten worden een weinig	
			weggenomen.....	
			heeft gelijken vorm als het achterste;	
			is even <i>b.</i> doch.....	0.0010
			minder hoog;	
			de aangebragte verdikking is aan den	0.0055
			achterkant en <i>h</i>	
De Mlg. rigtkoker	Het voorste	regts en links van deze verdikking en		
		daaraan evenwijdig zijn gleufjes ingevuld	0.0035	
		<i>b</i>	0.0030	
		ter opname van de stalen veertjes die...	0.0005	
		<i>b.</i> , even <i>h.</i> als het blokje en.....		
		<i>d.</i> zijn; deze veertjes hebben onder en		
		boven een omgebogen randje, waarmede		
		ze in den onder- en bovenkant van het		
		blokje vatten, dat daartoe ter dikte van		
		die randjes is uitgenomen.		
De opzet voor middennok	Het Mlg. rigtblokje	Het voorste	in het midden der verdikking is een gat,	
			voor de helft der dikte cilindervormig,	0.0055
			in Ml.....	
			en van schroefdraden voorzien, waarin het	
			schroefeinde van den rigtkoker past; de	
			andere helft is kegelvormig, wijd aan den	
			voorkant.....	0.0080
			is <i>l</i>	0.0225
			over eene lengte van.....	0.0105
			afgeknot kegelvormig { Ml. achter.....	0.0200
{ Ml. voor.....	0.0105			
De Mlg. rigtkoker	Het voorste	aan den achterkant van een' gekartelden rand		
		voorzien <i>b</i>	0.0030	
		verder over eene lengte van.....	0.0040	
		cilindervormig, in Ml.....	0.0105	
		daarna over eene lengte van.....	0.0080	
		cilindervormig, in Ml.....	0.0065	
de voorste helft van dit laatste gedeelte is				
van schroefdraden voorzien, ten einde het voorste				

O M S C H R I J V I N G

Afmetingen
in meters.

gedeelte van het rigtblokje aan te halen.

In het midden der breedte van het grootste cilindervormige gedeelte is een pennetje van gelijke afmetingen, als dat van het rigtblokje, zoodanig aangebragt, dat bij het losdraaijen dit pennetje tegen dat van het rigtblokje stuit, daardoor de beide deelen van het rigtblokje voldoende van elkander verwijderd, om ze te kunnen verschuiven, en tevens belet den rigtkoker geheel uit te draaijen;

vormt inwendig twee afgeknotte kegels die een gemeenschappelijk bovenvlak hebben;

De achterste	} in Ml.	achter.....	0.0185
		vóór.....	0.0020
} h.			0.0092
			0.0020
De voorste	} in Ml.	achter.....	0.0053
		vóór.....	0.0133
} h.			0.0133

het grondvlak van den voorsten afgeknotten kegel komt uit in het midden der dikte van het voorste plaatje, zoodat het gemeenschappelijk bovenvlak dier afgeknotte kegels, of eigenlijke gaatje waardoor men rigt, op.... komt te liggen, van den verlengden voorkant van het voetstuk van den opzet.

wordt vervaardigd van rond staafijzer bestaat uit het schroefeinde en den kop; is geheel l..... 0.0590

is d..... 0.0070
l..... 0.0400

over de geheele lengte van schroefdraden voorzien, passende in de draden van den kegelvormigen tap.

bestaat uit een bol- en een cilindervormig gedeelte geheel l..... 0.0190

met den hals l..... 0.0080

in Ml..... 0.0080

heeft in het midden een gat wijd 0.0030
ter bevestiging van den Mg. ketting.

OMSCHRIJVING.

Afmetingen
in meters.

De opzet voor middennok	De II. klemschroef	De kop	Het cilindervormig gedeelte	is <i>l</i>	0.0110	
				in <i>ml</i>	0.0107	
				heeft in het midden der lengte een gat <i>wijd</i>	0.0045	
					geboord dwars op de rigting van het gat in het bolvormig gedeelte; dient, om door middel van de ruimsnaald de schroef vast of los te draaijen, wanneer zulks niet met de hand kan geschieden.	
				Wordt vervaardigd van messingdraad <i>d</i>	0.0020	
				bestaat uit twaalf schakels en twee wartels.		
				Een schakel } <i>l</i> inwendig.....	0.0100	
				is { <i>wijd</i> idem.....	0.0050	
				bestaat uit eene halve schakel en een ring		
	De Mg. ketting	De eene wartel	De halve schakel	De ring	wordt op een <i>Mg.</i> plaatje <i>d</i>	0.0020
en in <i>ml</i>					0.0090	
vastgesoldeerd; het plaatje heeft in het midden een gat <i>wijd</i>					0.0020	
in <i>ml</i> . uitwendig.....					0.0100	
<i>d</i>					0.0020	
					is voorzien van een stiftje, dat door het gaatje in het plaatje van de halve schakel gestoken, en aan de binnenzijde zoodanig omgeklonken wordt, dat ringen halveschakel kunnen ronddraaijen.	
					bevindt zich aan een der uiteinden van den ketting;	
					deze wartel wordt aan den opzet bevestigd in het daarvoor bestemde gat.	
					bestaat uit eene halve schakel en een oog;	
					de halve schakel als bij de eerste wartel; het { inwendig <i>l</i>	0.0070
			id. <i>b</i>	0.0070		
			oog <i>d</i>	0.0020		
			aan de eene zijde gesloten door eene plaatje zijde, is aan de afgeronde zijde verlengd in een stiftje, dat door het gaatje in het plaatje van de halve schakel gestoken en aan			

O M S C H R I J V I N G.

Afmetingen
in meters.

De opzet voor middennok	{	De Mg. ketting	{	de binnenzijde zoodanig omgeklonken wordt,	
		De andere wartel		dat oog en halve schakel kunnen rond- draaijen; bevindt zich aan het andere uiteinde der ketting; wordt aan de klemschroef, door het gat in het bolvormig gedeelte van den kop bevestigd.	
				Wordt verder gemerkt aan den achterkant op het voetstuk met 8 ^{em.} M.	
				Middelbaar gewigt in kilogrammen.....	

O M S C H R I J V I N G.

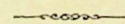
Afmetingen
in meters.

De klos voor opzetten tot 8 ^{cm} . Veld voor middelpnok	De Ht. klos	van den linkerkant.....	0.0130			
		Is aan den onderkant in het midden voorzien van een				
	De Ht. klos	gaatje	in Ml.....	0.0040		
			diep.....	0.0120		
	De Ht. klos	voor het Mg. knopje.	Wordt vervaardigd van ligt tuigleder	•		
			is <i>l.</i> regt uitgelegd.....	0.1510		
			<i>b.</i>	van boven.....	0.0160	
				» onderen.....	0.0300	
			van onderen afgerond met een' straal gelijk aan de halve breedte.			
			Op.....	0.0030		
			van onderen van een gat voorzien wijd.....		0.0060	
			van uit dit gat is het sluitstuk over eene lengte van naar boven opengesneden; aan den binnekant op van onderen, van een houten klosje voorzien, dat juist past in de gleuf van den opzet, en dat, na het sluiten der klep, belet, dat de opzet uit den klos kan getrokken worden.		•	
			Het Lr. sluitstuk	dit klosje is	<i>l.</i>	0.0150
					<i>b.</i>	0.0070
	<i>d.</i>	0.0060				
Wordt met twee Mg. draadnagels Plk. No. 2 aan het sluitstuk bevestigd.						
Wordt door middel van acht Mg. draadnagels Plk. No. 2 (vier aan weerszijden) zoodanig over de uitholling bevestigd, dat de bovenkant op van den bovenkant van den Ht. klos komt te liggen.		0.0500				
Het Vlg. knopje	de kop	bestaat uit den kop en het schroefeinde; geheel <i>l.</i>	0.0200			
		in Ml.	<i>l.</i>	0.0080		
onder.....	0.0060					
boven.....	0.0050					
in het midden.....		0.0040				

O M S C H R I J V I N G.

Afmetingen
in meters.

De klos voor opzet- ten tot 8 ^{cm} . Veld voor middennok	Het Mg. knopje het schroef- einde	<i>d.</i> bij den kop	0.0040
		is taps ingesneden als hout- schroef. Wordt van onderen in het mid- den van den Ht. klos geschroefd, dient om het Lr. sluitstuk te sluiten.	
		Middelbaar gewigt in kilogrammen.....	0.1130
De Lr. passant		Wordt vervaardigd van zwaar tuigleder	
	a.	0.0900
	b.	van boven regt uitgelegd	0.1230
		» onder » »	0.1160
	Wordt zoodanig gezet, dat de klos er in past. Wordt door middel van tien Mg. draadnagels Plk. No. 2, aan elke lange zijde 5, tegen den binnenkant van het hoekstuk van de regter voor- wagen kist, zoodanig bevestigd, dat de bovenkant op van den bovenkant der kist komt, en de linker zijde langs de zaïnvloeging van hoekstuk en achterkant.	0.0830	

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ORDERS VOOR DE ARTILLERIE.

1874.

NO. 7. INSTRUCTIE-INVENTARIS VOOR DE ARTILLERIE DER
LANDMAGT IN NEDERLANDSCH OOST-INDIE, HOOFD-
STUK VII. *Distributie van den —*

Blijkens algemeene order No. 13 van dit jaar, is Hoofdstuk VII van bovenbedoelden inventaris gearresteerd en ingevoerd.

Van dit Hoofdstuk wordt een exemplaar kosteloos verstrekt aan de verschillende bibliotheken en archieven, evenals zulks voor de reeds in druk verschenen Hoofdstukken heeft plaats gehad (artillerie-order No. 15 van 1871).

Ook aan de officieren van het Wapen wordt een exemplaar van dit Hoofdstuk tegen betaling van f 2.91⁵ verstrekt.

NO. 8. CIRCULAIRES VAN DEN CHEF VAN HET WAPEN
DER ARTILLERIE, AFDEELING MATERIEEL EN ORDERS
VOOR DE ARTILLERIE. *Intrekking van eenige —,
ten gevolge van de invoering van Hoofdstuk VII van den instructie-inventaris voor de artillerie der landmagt in Nederlandsch Oost-Indië.*

Door de invoering van Hoofdstuk VII van den instructie-inventaris voor de artillerie der landmagt in *Nederlandsch Oost-Indië* worden de ondervolgende circulaires, afdeeling materieel, en orders voor de artillerie, of gedeelten daarvan, buiten werking gesteld, als:

Circulaire dd.	12 Junij	1847	No.	712/6.
"	" 9 Augustus	"	"	968/8.
"	" 22 October	"	"	1321/10.
"	" 15 Maart	1848	"	399/3.
"	" 15 "	"	"	406/3.
"	" 24 November	"	"	1522/11.
"	" 19 Februarij	1849	"	305/2.
"	" 21 "	"	"	323/2.
"	" 4 Maart	1851	"	299/3.
"	" 28 "	"	"	311/3.
"	" 24 Mei	"	"	590/5.

Circulaire dd.	4 November	1851	No.	1260/11.
»	» 25 April	1853	»	889/120.
»	» 24 Junij	»	»	1239/120.
»	» 10 November	1854	»	5510/1.0.
»	» 5 April	1856	»	1800/120.
»	» 9 Januarij	1858	»	141/120.
»	» 20 September	1859	»	4457/120.
»	» 20 Julij	1860	»	4060/120.
»	» 21 »	1862	»	4568/120.
»	» 3 Februarij	1863	»	826/120.
»	» 25 »	»	»	1425/120.
»	» 3 Augustus	1864	»	5376/120.
»	» 17 »	»	»	5740/120.
»	» 31 October	»	»	7638/120, resterend ge- deelte.
»	» 23 Augustus	1865	»	4807/120.
»	» 5 Februarij	1867	»	880/120.
»	» 30 Maart	»	»	2001/120.
»	» 14 Mei	»	»	2875/120.
»	» 27 »	»	»	3145/120.
»	» 29 October	1868	»	6528/120, punt 2, ende artillerie-orders 1870 Nos. 85 en 106; 1872 No. 30; 1873 No. 3, zoomede de tafels van afmetingen der saaijen kar- doezen en kardoeszakken, behoorende bij order No. 5 van 1873.

BATAVIA, den 18den Februarij 1873.

De Chef van het Wapen der Artillerie,

UBBENS.

ORDERS VOOR DE ARTILLERIE.

1874.

NO. 9. AFFUITEN EN VOERTUIGEN MET TOEBEHOOREN. *Bepalingen betreffende het in dienst stellen van — vervaardigd van eiken- of djatti-Ht.*

Zooals blijkt uit de Hoofdstukken III en IV van den instructie-inventaris, zijn er vele voorwerpen, tot den aanmaak waarvan eiken- of wel djatti-Ht. is gebezigd.

In de afdeeling C. der algemeene ophelderingen achter Hoofdstuk III is aangegeven welke affuiten, voertuigen en ramen, als van djatti- of eiken-Ht. vervaardigd, een speciaal merk erlangen.

Betreffende het in dienst stellen van onderwerpelijk materieel wordt mits deze ter stipte opvolging voorgeschreven, dat de van eiken-Ht. vervaardigde artikelen steeds het eerst in aanmerking moeten komen zoowel voor gebruik op de exercitie- en salubatterijen, als bij proeven en werkdadige artillerie-oefeningen, tot bewapening van posten en stellingen en ook bij verstrekingen aan de veldbatterijen.

In oorlogstijd behoort het materieel van djatti-Ht. in de eerste plaats te worden verstrekt en in dienst gesteld.

Wanneer affuiten, voertuigen en ramen, vervaardigd van eiken-Ht.; groote herstellingen moeten ondergaan, dan zal dienaangaande, bij de aanbieding van het proces-verbaal van keuring, speciaal worden gerapporteerd, zullende door het hoofdbureau der artillerie, in verband met de omstandigheden, worden beslist of de herstelling plaatselijk dan wel bij den artillerie constructie winkel moet geschieden, of dat dit materieel als onbekwaam aangemerkt en tot slooping voorgedragen moet worden.

Door deze order vervalt de circulaire van den chef van het wapen der artillerie, afdeeling materieel, dd. 2 November 1860 No. 6362/120.

NO. 10. BLIKSEMAFLEIDERS. *Algemeene regelen nopens het plaatsen van — op militaire gebouwen.*

Met betrekking tot het plaatsen van bliksemafleiders op militaire gebouwen zijn door het Departement van Oorlog de navolgende beginselen aangenomen.

- 1e. Buskruidmagazijnen, ingerigt tot berging van meer dan 1000 kilogr. buskruid, hetzij in geconfectioneerde munitiën of los in tonnen, zullen door het plaatsen van bliksemafleiders moeten beveiligd worden
- 2e. Buskruidmagazijnen, zoowel permanente als temporaire, die voor minder dan 1000 kilogr. zijn ingerigt, zullen dan alleen van bliksemafleiders worden voorzien, wanneer de plaatselijke gesteldheid of ligging zulks mogt vorderen.
De meerdere of mindere noodzakelijkheid van voorziening blijft ter beoordeeling van den Legerkommandant.
- 3e. Laboratoria, buskruidmolens, en in het algemeen alle gebouwen, bestemd tot aanmaak van munitiën en ernstvuurwerken, zullen van bliksemafleiders worden voorzien.
- 4e. Alle militaire gebouwen met verdieping moeten van bliksemafleiders worden voorzien, wanneer zij alleen staan of zich ver boven de andere omringende gebouwen verheffen.
- 5e. Zijn een groot aantal militaire gebouwen met verdieping in elkanders nabijheid, dan zullen hiervan de voor karserne, hospitaal, of in het algemeen tot logies van troepen, zoodat de voor oorlogs-magazijnen dienende gebouwen, altijd van bliksemafleiders worden voorzien.
- 6e. Kasernes, hospitalen, officierswoningen, oorlogsmagazijnen, affuitloodsen, enz., zonder verdieping worden niet van bliksemafleiders voorzien, tenzij de plaatselijke gesteldheid zulks mogt vorderen.
In dit geval wordt de zaak aan de beslissing van den Legerkommandant onderworpen.
- 7e. De plaatsing van bliksemafleiders moet stipt volgens de voorschriften geschieden.

Alhoewel het plaatsen en onderhouden der bliksemafleiders behoort tot den dienst der genie, zoo zullen niettemin de betrokken artillerie-officieren met de meeste zorg moeten letten op den goeden staat dezer afleiders, ten einde c. q. van defecten of noodig geachte voorzieningen den plaatselijken genie-officier onmiddellijk kennis te kunnen geven.

In de tableaux van militaire gebouwen (artillerie-order No. 22 van 1871) behoort van de bliksemafleiders te worden melding gemaakt.

Door deze order vervalt de circulaire van den chef van het wapen der artillerie, afdeling materieel, dd. 3 September 1859 No. 4164/120.

NO. 11. TROMMELS. BL. TOT SLAGHOEDJES. *Opzending van de ledige — naar de pyrotechnische werkplaats te Soerabaija.*

Mits deze wordt voorgeschreven dat de ledig gevallen bekwaame trommels tot slaghoedjes eenmaal 's jaars uit de ondergeschikte naar de hoofdmagazijnen van oorlog zullen worden opgezonden.

Zoodra daarvan eene voldoende hoeveelheid in voorraad is, worden deze trommels verstrekt aan de pijrotechnische werkplaats te *Soerabaija*, zullende de verzending moeten geschieden door tusschenkomst van den kommandant der artillerie in de 3de militaire afdeling op *Java*, welke autoriteit na ontvangst der trommels het noodige verrigt voor de afgifte aan gemelde inrigting.

De artillerie-kommandanten op *Sumatra*, *Banka*, *Riouw* en ter *Borneo's Wes'kust*, zoomede de plaatselijke artillerie-kommandant te *Tjilatjap*, zullen bedoelde trommels opzenden naar het magazijn van oorlog te *Batavia*, ter doorzending naar *Soerabaija*, moetende de verstrekking evenwel plaats hebben regtstreeks aan de pijrotechnische werkplaats.

Bestaat er gelegenheid tot directe verzending naar *Soerabaija* dan zal daarvan gebruik moeten gemaakt worden.

Door deze order komen te vervallen de circulaires van den chef van het wapen der artillerie, afdeling materieel, dd. 9 Februarij 1851 No. 751/120 en 27 Mei 1867 No. 3147/120.

NO. 12. KISTJES VOOR LD. PUNKKOGELS TOT TIR. GEWENEN EN KISTJES VOOR RONDE LD. KOGELS VAN $\frac{1}{8}$. *Opzending van de ledige — naar den artillerie constructie-winkel te Soerabaija.*

Aangezien de voor de buitenbezittingen benoedigde kogels *Ld. Punt - tot Tir geweren* steeds worden verstrekt uit den op *Java* aanwezigen voorraad en deze wordt aangevuld door aanmaak bij den artillerie constructie-winkel of, naar omstandigheden, voor een gedeelte bij het magazijn van oorlog te *Batavia*, zoo zullen de voor deze kogels dienende kistjes, die ledig gevallen zijn en in bekwaamen staat verkeeren, driemaandelijks naar *Soerabaija* worden opgezonden.

Omtrent de verzending en verstrekking aan den artillerie constructie-winkel gelden dezelfde bepalingen, als in de artillerie-order No. 11 van dit jaar voor de *Trommels Bl. tot slaghoedjes* zijn aangegeven, met dien verstande evenwel dat de in de 3de alinea dezer order genoemde artillerie-komman-

danten de kistjes verstrekken aan het magazijn van Oorlog te *Batavia*, alwaar eene hoeveelheid, als benoodigd is voor de in bestelling of c. q. in voorraad zijnde kogels, zal worden aangehouden, zullende de aldaar niet benoodigde kistjes moeten worden doorgezonden naar het magazijn van oorlog te *Soerabaija*, ter afgifte aan den artillerie constructie-winkel.

Door deze order komen te vervallen de 6de en 7de alinea's der circulaire van den chef van het wapen der artillerie, afdeeling materieel, dd. 25 Augustus 1864 No. 5992/120.

—

NO. 13. LOOD NO. 2 ONREGELMATIG EN KOPERROMMEL.
Opzending naar de hoofd-magazijnen van Oorlog en naar den artillerie constructie-winkel te Soerabaija van —

Mits deze wordt voorgeschreven:

- 1e. dat het onregelmatig lood, afkomstig van de door de korpsen na afloop der jaarlijksche schietoefeningen ingeleverde Ld. geweerkogels, uit de ondergeschikte naar de hoofdmagazijnen van oorlog moet worden opgezonden, om daarna, te gelijk met de in laatst gemelde magazijnen ingeleverde kogels, aan het magazijn van oorlog te *Batavia*, dan wel aan den artillerie constructie-winkel te *Soerabaija* verstrekt te worden.

De artillerie-kommandanten op *Sumatra*, *Banka*, *Riouw* en ter *Borneo's Westkust*, zoomede de plaatselijke artillerie-kommandant te *Tjilatjap*, zullen het lood verstrekken aan het magazijn van oorlog te *Batavia*, alwaar het tot eventueel gebruik blijft opbewaard.

De overige artillerie-kommandanten, uitgezonderd die in de 1e militaire afdeeling op *Java*, zullen het lood opzenden naar het magazijn van oorlog te *Soerabaija*, ter afgifte aan den artillerie constructie-winkel.

Het onregelmatig lood, bestemd tot verzending, moet worden versmolten tot blokken, waarvan het gewigt niet meer mag bedragen dan ± 25 kilogr.

- 2e. de koperrommel, afkomstig van de door de korpsen, na afloop der jaarlijksche schietoefeningen, ingeleverde gebruikte slaghoedjes, zoomede die, voortgesproten uit de slooping van afgekeurde slaghoedjes, moet door de ondergeschikte in de hoofd magazijnen van oorlog worden ingeleverd, en daarna, te gelijk met den inlaatst gemelde magazijnen aanwezigen voorraad, worden verstrekt aan den artillerie constructie-winkel te *Soerabaija*, zullende wat betreft de verzending moeten opgevolgd worden,

hetgeen ter zake in de artillerie order No. 11 van dit jaar omtrent de *Trommels Bl. tot slaghoedjes* is voorgescreven.

De afgekeurde slaghoedjes behooren vooraf onschadelijk te worden gemaakt, door ze bij kleine hoeveelheden gedurende twee uren sterk te verhitten in een IJ. pot, gevuld met water, waarin eenige handen vol houtasch zijn geworpen; het vernis zal hierdoor week worden, waarna de slagsas zich loslaat en uit de hoedjes valt. De aldus ontledigde slaghoedjes worden vervolgens, na zoo noodig te zijn afgespoeld, als koperrommel opgewogen, moettende het overblijvende water voorzigtigheidshalve terstond worden weggeworpen.

Door deze order komen te vervallen de circulaires van den chef van het wapen der artillerie, afdeeling materieel, dd. 14 Mei 1851 No. 533/5; 12 November 1852 No. 2333/91 en 20 April 1857 No. 1817/120.

—•—

NO. 14. *BUSKRUID. Bepalingen betrekkelijk het aan gezaghebbers van vaartuigen of particulieren toe ehoorend —, dat in sommige oorlogsmagazijnen behoort geborgen te worden.*

Bij 's Gouvernements besluit, dd. 16 Julij 1857 No. 20 (Staatsblad No. 61) zijn gearresteerd de navolgende bepalingen betrekkelijk het buskruid, dat naar aanleiding der publicatie van den 4den Februarij 1830, (Staatsblad No. 11), en der ordonnantie van den 20sten Julij 1855, (Staatsblad No. 48), in verband tot art. 7 van het reglement voor de havens van *Amboina, Banda, Ternate* en *Kajelie*, gearresteerd bij het 4de lid der publicatie van den 30sten April 1855, (Staatsblad No. 28a), in de oorlogsmagazijnen te *Amboina, Banda* en *Ternate* behoort geborgen te worden, als:

Art. 1. Gezaghebbers van vaartuigen, die naar aanleiding der in hoofde dezes aangehaalde bepalingen verlangen crepé- of jagtkruid en buskruid en amunitie te lossen, geven hiervan kennis aan den havenmeester, welk ambtenaar daarvan mededeeling doet aan den plaatselijken artillerie-kommandant.

Eveneens wordt gehandeld met opzigt tot crepé- of jagtkruid en buskruid, hetwelk door anderen voor berging wordt aangegeven.

Art. 2. Bij het lossen worden steeds de noodige voorzigtigheds maatregelen in acht genomen.

Art. 3. De magazijnmeester der artillerie mag geen crepé- of jagtkruid en buskruid of amunitie in ontvangst nemen, of aan belanghebbenden afleveren, zonder schriftelijke vergun-

ning van den havenmeester. Deze vergunning moet gespecificeerd vermelden de in ontvangst te nemen of af te leveren hoeveelheid crepé- of jagtkruid of buskruid, of amunitie, de namen der eigenaren enz., en voor s'laat inname in, of afgifte uit, het buskruidmagazijn" door de ter plaatse aanwezige eerste militaire autoriteit ondertekend zijn.

Art. 4. Bij regenachtig weder wordt geen crepé- of jagtkruid of buskruid of amunitie gelost.

Wanneer gedurende het lossen het weder verandert of ongunstig wordt, wordt het buskruidmagazijn gesloten en het lossen gestaakt.

Art. 5. Door de zorg van den magazijnmeester der artillerie wordt een boek angelegd, inhoudende de hoeveelheden gedeponeerde en weder afgehaalde buskruidsoorten en amunitie, en waarin voor de verantwoording van het kruid voor elken particulier eene of meerdere bladzijden zijn aangewezen.

Alle ontvangsten en afleveringen worden daarin nauwkeurig aangeteekend, opdat uit dat boek te allen tijde de voorraad blijke, welke aan iederen particulier afzonderlijk toebehoort.

Art 6. De schriftelijke vergunningen, bedoeld bij art. 3, strekken den magazijnmeester der artillerie tot bewijzen.

Art. 7. De in ontvangstname of afgifte van crepé- of jagtkruid of amunitie, kan dagelijks, uitgezonderd op zon- en feestdagen, plaats hebben van des morgens 8 tot des namiddags 2 ure.

Art. 8. Crepé- of jagtkruid of buskruid of amunitie, waarvan de emballage niet in voldoende staat verkeeft, ter beoordeeling van den plaatselijken artillerie-kommandant, wordt in het buskruidmagazijn niet opgenomen.

Geraakt de emballage van eenig geborgen crepé- of jagtkruid of buskruid of amunitie in zoodanigen staat, dat dezelve voorziening vordert, dan wordt daarvan kennis gegeven aan den havenmeester, die den eigenaar daarmede in wetenschap stelt, ten einde daarin ten spoedigste te voorzien.

Blijft deze in gebreke hieraan gevolg te geven, dan geschiedt de herstelling voor zijne kosten.

Wanneer het gebrek van dien aard is, dat hetzelfde aanleiding tot ongelukken kan geven, en niet onmiddellijk door den eigenaar van het kruid wordt hersteld, en nadat de noodzakelijkheid daartoe is verklaard aanwezig te zijn door eene door den magazijnmeester der artillerie aangevraagde en door de eerste civiele en eerste militaire overheden, in gemeenschappelijk overleg, benoemde kommissie van deskundigen, is de magazijnmeester der artillerie verplicht het kruid, ten overstaan van die kommissie, onschadelijk te maken en op te ruimen.

De eigenaar heeft evenmin verhaal op het opgeruimde, als op het geborgen kruid, hetwelk bedorven is geworden door lekkaadjes als anderzins, dan wel door ontploffing weggeraakt is, tenzij hij bewijze, dat de schade moedwillig is veroorzaakt.

Art. 9. Wanneer bij aanzienlijken aanvoer van kruid, het buskruidmagazijn geene bergruimte meer aanbiedt, wordt de havenmeester daarvan verwittigd, opdat het geven van magtiging tot het lossen van crepé- of jagtkruid en van buskruid en amunitie tijdelijk worde gestaakt en de noodige maatregelen van voorziening kunnen worden genomen.

Art. 10. Het kruid, door particulieren in bewaring gegeven, wordt nimmer gelucht of gekeerd, dan met schriftelijke vergunning van het hoofd van het plaatselijk bestuur.

Voor het luchten of keeren van dat kruid, worden aan de artilleristen, welke dien arbeid verrigt hebben, uit de bij art. 11 bedoelde fondsen betaald de, bij § 12 van tarief No. 466 van het algemeen reglement voor de administratie der landmagt, aangeduide laboreergelden.

Art. 11. Voor elke opening der kruidmagazijnen, hetzij tot berging dan wel tot uitneming van den belanghebbenden toebehoorend crepé- of jagtkruid en buskruid of amunitie, wordt door denzelfden betaald:

voor hoeveelheden van meer dan 100 Amsterdamsche ponden.....	f 2.—
voor hoeveelheden van 100 Amsterdamsche ponden en minder.....	» 1.—

Het in ontvangst nemen tot berging en de weder afgifte van het kruid of de amunitie, hebben plaats aan de poorten der buskruidmagazijnen.

De belanghebbenden zorgen voor het transport van - en naar de poorten, door eigen middelen.

Art. 12. Voor het toezigt bij het openen der buskruidmagazijnen, hetzij tot berging dan wel tot uitneming van kruid of amunitie, genieten:

- 1e. de conducteurs of tijdelijke conducteurs der artillerie:
 - a. voor eene hoeveelheid van 100 Amsterdamsche ponden of daarboven opgeborgen en uitgeleverd kruid f 1.— per dag.
 - b. voor eene hoeveelheid van minder dan 100 Amsterdamsche ponden, de voor hunnen graad bij tarief No. 466 van het reglement op de administratie der landmagt aangegevene laboreergelden.
- 2e. de manschappen, die daarbij behulpzaam zijn, de bij voormeld tarief voor hunnen graad vastgestelde laboreergelden.

Art. 13. De betrokken kommandanten der artillerie verantwoord en in artikel 11 bedoelde gelden, overeenkomstig de hun daartoe door den chef van dat wapen te geven voorschriften.

Zij zijn gehouden het restant dier gelden jaarlijks in 's lands kas te storten.

Vorenstaande bepalingen zijn bij 's Gouvernements besluiten dd. 18 December 1861 No. 13 (Staatsblad No. 116) en 10 September 1863 No. 7 (Staatsblad No. 108) van toepassing verklaard voor *Padang*, en de voor den grooten handel opengestelde havens van *Sumatra's Westkust*, benoorden *Padang* gelegen, behoudens dat de artikelen 3 en 8. 1ste alinea, zullen luiden als volgt:

Artikel 3.

De magazijnmeester der artillerie mag geen crepé- of jagtkruid en buskruid of amunitie in ontvangst nemen, of aan belanghebbenden uitleveren, zonder schriftelijke vergunning van den havenmeester.

Deze vergunning moet gespecificeerd vermelden de in ontvangst te nemen of af te leveren hoeveelheid crepé- of jagtkruid of buskruid, of amunitie, de namen der eigenaren, de merken, die de eigenaar verplicht zal zijn als herkenningsteeken op de emballage te stellen, en voor »fiat inname, in- of uitgifte uit het buskruidmagazijn» door de ter plaatse aanwezige eerste militaire autoriteit ondertekend zijn.

Artikel 8, 1ste alinea.

Crepé- of jagtkruid of buskruid of amunitie, waarvan de emballage niet in voldoende staat verkeert, of niet voorzien is van merken, als herkenningsteeken, ter beoordeeling van den plaatselijken artillerie-kommandant, wordt in het buskruidmagazijn niet opgenomen.

De bepalingen vervat in het besluit van 16 Julij 1857, No. 20 (Staatsblad no. 64), zijn mede toepasselijk voor *Munok* en de verschillende distrikts-hoofdplaatsen in de residentie *Banka*, ingevolge 's Gouvernements besluit dd. 6 September 1866 No. 1 (Staatsblad No. 96), en voor *Bandjermasin*, ingevolge 's Gouvernements besluit dd. 25 Augustus 1873, No. 15 (Staatsblad no. 158).

Betrekkelijk het verantwoord en der gelden, bedoeld in artikel 11 der bepalingen, vervat in Staatsblad No. 64 van 1857, wordt het volgende voorgeschreven:

Ie. De betrokken artillerie-kommandant houdt een register aan (bij wijze van rekening courant) van ontvangsten en uitgaven.

- 2e. in ontvangst worden genomen de gelden, die naar aanleiding van het bepaalde bij artikel 11 door de belanghebbenden moeten betaald worden.
- 3e. In uitgaaf zullen worden gesteld de gelden, bedoeld bij artikel 12, zoomede die, welke e. q. ingevolge de 2de alinea van artikel 10 aan de artilleristen worden betaald.
- 4e. Dit register zal op het einde van elk kwartaal worden afgesloten, terwijl de op het einde van het jaar in kas zijnde gelden in 's lands kas worden gestort.
- 5e. Bij eventuele inspectiën zal bedoeld register op aanvraag aan den insp. ceur moeten vertoond worden.
- 6e. Jaarlijks zal aan het hoofdbureau der artillerie worden ingezonden eene opgave der naar aanleiding van artikel 13 van onderwerpelijke bepalingen in 's lands kas gestorte gelden; deze opgave wordt ook ingediend, wanneer geene gelden zijn overgebleven.
- 7e. Van voormelde gelden zal met aanhaling van het 's Gouvernements besluit van 16 Julij 1857 No. 20, ook melding moeten gemaakt worden in de processen-verbaal van overgave en overname van het betrokken artillerie-kommandement.

Door deze order komt te vervallen de circulaire van den chef van het wapen der artillerie, afdeeling materieel, dd. 12 Augustus 1857 No. 4034/120.

NO. 15. GESCHUT. *Van ontvangsten en verzendingen van — moet aan het hoofdbureau der artillerie gerapporteerd worden.*

Hoewel zulks reeds is op te maken uit de bepalingen omtrent het aanhouden van beschrijvinglijsten, voorkomende op bladzijde 83—86 van Hoofdstuk I van den Indischen instructie-inventaris, zoo komt het niettemin noodig voor aan te teekenen dat van alle ontvangsten en verzendingen van geschut onverwijld aan het hoofdbureau der artillerie moet worden gerapporteerd.

Deze bepaling betreft ook het geschut, waarvan verstreking heeft plaats gehad in den boezem van eenig artillerie-kommandement of tusschen de batterijen op Java onderling.

Door deze order komt te vervallen de circulaire van den chef van het wapen der artillerie, afdeeling materieel, dd. 27 Maart 1866 No. 1813/120.

NO. 16. CIRCULAIRES. *Intrekking van eenige — van den chef van het wapen der artillerie, afdeeling materieel.*

Op grond van het voorkomende in den aanhef der artillerie order No. 29 van 1873 worden alsnog buiten werking gesteld de ondervolgende circulaires van den chef van het wapen der artillerie, afdeeling materieel, als:

20 Januarij	1853	No.	121/120.
18 Maart	»	»	595/120.
7 November	1854	»	5131/120.
8 Februarij	1859	»	622/120.
5 Maart	»	»	1033/120.
11 October	»	»	4917/120.
8 Februarij	1860	»	654/120.
18 Mei	1861	»	3037/120.
25 Julij	1862	»	4590/69.
17 April	1863	»	2777/120.
5 Junij	»	»	3982/120.
24 Februarij	1864	»	1122/120.
25 April	»	»	2349/120.
9 Julij	»	»	4848/120.

BATAVIA, den 28sten Maart 1871.

De Chef van het Wapen der Artillerie,
UBBENS.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ORDERS VOOR DE ARTILLERIE.

1874.

No. 17. GESCHUT. *Oplegging en onderhoud van onbekwaam —*

Ten vervolge op de bepalingen omtrent oplegging en onderhoud van geschut, voorkomende in de algemeene ophelderingen achter Hoofdstuk I van den instructie-inventaris, wordt medegezegd dat onbekwame vuurmonden in de magazijnen van oorlog afgezonderd van het overige geschut moeten opbewaard worden, en wijders dat het ter zake voorgeschrevene op bladzijde 72 van genoemd Hoofdstuk moet beschouwd worden als niet toepasselijk op onbekwaam II. geschut, voor het onderhoud waarvan niets behoeft te worden gedaan.

Het komt verder niet overbodig voor in herinnering te brengen dat onbekwaam geschut, hetwelk als zoodanig in verantwoording moet gevoerd blijven, niet opzettelijk mag worden beschadigd door het afslaan van ooren of tappen, als anderszins.

Door deze order vervalt de circulaire van den chef van het wapen der artillerie, afdeling materieel, dd. 19 September 1856 No. 4451/120.

No. 18. INSPECTIE OVER DE WAPENING DER SCHUTTERIJEN EN INLANDSCHE KORPSEN. *Bepalingen betreffende de —*

Bij de jaarlijksche inspectie over de wapening der schutterijen en inlandsche korpsen, bedoeld bij art. 1 der algemeene order No. 9 § 6 van 1850, en van No. 9 van 1871 moet het navolgende worden in acht genomen.

Van het verslag der gehouden inspectie, (die zoowel over de wapenen, als over de slag- en blaasinstrumenten benevens de lederwerken loopen moet) dat den chef van het wapen der artillerie wordt aangeboden, doet de artillerie-kommandant een afschrift toekomen aan den gewestelijken militairen kommandant.

Bijaldien de op het inspectie-rapport gestelde dispositie inhoudt mededeeling of bemerkingen, waarvan de gewestelijke militaire kommandant uit den aard der zaak behoort kennis te dragen, dan wordt laatstgenoemde autoriteit ook hiermede door den artillerie-kommandant in wetenschap gesteld.

De bij zoodanige inspectie afgekeurde wapening wordt in het magazijn van oorlog tegen bruikbare voorwerpen ver-

wisseld, hetgeen geschiedt met overlegging van het betrekkelijk proces-verbaal van keuring, dat in triplo moet opgemaakt en door den inspecteur onderteekend worden, met bekendstelling van de magtiging tot verwisseling.

De verstrekte goederen worden dadelijk uit de materieele verantwoording afgeschreven.

De als onbruikbaar ingeleverde wapening wordt niet bij de boeken ingenomen, doch ter erlanging van het *fiat afschrijving* wordt eene expeditie van het proces-verbaal door den artillerie-kommandant den chef van het wapen der artillerie aangeboden.

Nadat de vereischte magtiging tot afschrijving is verleend, worden bedoelde goederen ten overstaan van eene commissie gesloopt, moettende het provenu dezer slooping op het proces-verbaal bekend gesteld en bij het magazijn van oorlog in ontvangst worden genomen.

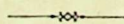
Bestaat er noodzakelijkheid de goederen te vernietigen, bevorens het fiat afschrijving is erlangd, dan moet de voorlaatste alinea der algemeene order No. 50 van 1867 worden opgevolgd.

Wanneer op andere tijdstippen afgekeurde wapening der schutterijen en inlandsche korpsen moet worden verwisseld, dan behoort op dezelfde wijze te worden gehandeld als ten aanzien van de verwisseling bij gelegenheid van de jaarlijkse inspectie is voorgeschreven.

Het proces-verbaal van keuring moet in die gevallen voorzien zijn van het visum van den gewestelijken militairen kommandant.

Ten slotte wordt de aandacht gevestigd op het bepaalde bij algemeene order No. 18 van 1860.

Door deze order komen te vervallen de circulaires van den chef van het wapen der artillerie, afdeling materieel, dd. 17 Julij 1851 No. 778/7; 8 Mei 1858 No. 2362/120; 5 Februarij 1866 No. 721/120 en 5 April 1867 No. 2092/120.

No. 19. REVOLVERPISTOLEN MET TOEBEHOOREN. *Voor-
schriften betrekkelijk de —, behorende tot de
uitrusting van sommige kleine posten.*

In de uitrusting van sommige kleine posten is opgenomen eene revolver-pistool met toebehooren, bestemd om op aanvraag ter beschikking gesteld te worden van den post- of plaatselijken militairen kommandant, die evenwel in bijzondere gevallen, op zijne verantwoordelijkheid, dit wapen tijdelijk ten gebruike kan afstaan aan dengene, voor wien hij het noodig acht.

Deze pistolen mogen echter nimmer worden aangewend tot oefening in het schieten.

Zij worden, met al hetgeen daartoe behoort, in verantwoording gevoerd onder Hoofdstuk XV van den instructie-inventaris, onder de benaming:

Capprimers tot revolver-pistolen.

Patronen scherpe- tot revolver-pistolen.

Patroontasschen met pistoolholsters en ceintures tot revolver-pistolen.

Pistolen. Revolver-met toebehooren.

Slaghoedjes tot revolver-pistolen.

De pistool wordt geborgen in eene kist met sluiting, waarin zich verder bevinden: 1 kruidhoorn, 1 kogelvorm, 1 pompstok 1 schroefdraaijer, 1 slaghoeddoosje, 3 slagschoorsteentjes (reserve) en 1 slagveer (reserve).

De herstellingen aan deze vuurwapenen geschieden zoo mogelijk in de garnizoens-geweermakers-ateliers, doch voor het geval ze aldaar niet kunnen worden uitgevoerd, bij de gewermakersschool te *Meester-Cornelis*.

De reparatie-kosten worden, in verband met de bestaande tarieven, door den betrokken militairen kommandant getaxeerd, op voorstel van den officier van wapening.

Wanneer de herstelling aan de gewermakersschool is geschied worden de kosten door den directeur van die inrigting bepaald en door den inspecteur der draagbare wapenen aan den betrekken artillerie kommandant opgegeven.

Het hoofddepot van de revolver-pistolen met toebehooren is het magazijn van oorlog te *Batavia*.

Aangaande het laden, schoonmaken en uit elkander nemen dezer wapenen wordt verwezen naar de hierbij gevoegde handleiding.

Door deze order vervallen de circulaires van den chef van het wapen der artillerie, afdeeling materieel, dd. 12 Maart 1862 Nos. 1517/120 en 1518/120.

No. 20. *UITLOOGEN van onbekwaam buskruid en opzending van de daarvan afkomstige salpeter.*

Onbekwaam buskruid moet, behoudens de navolgende uitzonderingen, op alle plaatsen, alwaar zich een artillerie-officier bevindt, worden uitgeloogd.

Ingevolge het voorgeschrevene bij artikel 69 punt 12 van de instructie voor de magazijnmeesters der artillerie en bij artikel 27 punt 13 van de instructie voor de kommandanten der artillerie op de buitenbezittingen behoort evenwel vooraf magtiging te worden gevraagd aan het hoofdbureau der artillerie.

Vermits op de ondergeschikte posten, alwaar een infanterie-officier is belast met het beheer van het artillerie-materieel, in den regel slechts geringe hoeveelheden onbekwaam buskruid aanwezig zullen zijn, zoo behoeft daarvan geene opzending naar het hoofdmagazijn van oorlog plaats te hebben, doch moet dit buskruid, na het *fiat afschrijving* te hebben erlangd, worden weggeworpen.

Mogt het voorkomen dat op zoodanige post eene belangrijke hoeveelheid buskruid onbekwaam wordt gekeurd, dan bepaalt de artillerie-kommandant, in verband met de gelegenheid tot verzending en de daaraan verbonden kosten, of opzending naar de hoofdpост moet plaats hebben.

Wordt de opzending niet wenschelijk geacht, dan wordt hiervan, onder opgave der redenen, melding gemaakt bij de aanbidding van de betrekkelijke voordragt tot opruiming.

Onbekwaam buskruid in voorraad bij de magazijnen van oorlog te *Samarang* en *Agaric* moet ter uitlooging worden verstrekt aan de buskruidmolens aldaar.

Omtrent de wijze, waarop het uitloogen geschiedt, wordt verwezen naar het Handboek ter vervaardiging der ernstvuurwerken door *Bergansius*, tweede en herziene druk.

Tot aanmaak der filtreerzakken kan, in stede van Russisch laken, saai, flanel of eenige andere wollige stof worden gebezigd.

Zooewel de filtreerzakken, als de Ht. ribben, schragen en bakken, waarvan sprake is op bladzijde 367 en 368 van bovengenoemd Handboek, moeten plaatselijk worden aangemaakt.

De salpeter, op de buitenbezittingen (*Sumatra's Westkust* uitgezonderd) door uitlooging van onbekwaam buskruid verkregen, moet bij hoeveelheden van minstens 50 kilogram worden opgezonden naar het magazijn van oorlog op *Java* (*Batavia* of *Soerabaja*) waaruit de jaarlijksche voorziening plaats heeft.

Door deze order vervalt de circulaire van den chef van het wapen der artillerie, afdeling materieel, dd. 8 Mei 1857 No. 2212/120.

NO. 21. REKRUTENGEWEREN. *Bepalingen van den voorraad --, op te leggen in de magazijnen van oorlog.*

Mits deze wordt bepaald dat de voorraad rekrutengeweren, in de magazijnen van oorlog op te leggen ter verstrekking aan de korpsen van het leger, de schutterijen en Inlandsche benden, niet meer mag bedragen dan het 1/20 gedeelte van

de in elk kommandement, volgens de organieke sterkte, in gebruik zijnde voorlaadgeweren.

Wanneer de als maximum vastgestelde uitrusting niet voorhanden is, behoeft deze niet onmiddellijk te worden aangevuld, tenzij een beduidend te kort bestaat, zoodat het te voorzien is dat aan de aanvragen der korpsen weldra niet zal kunnen voldaan worden.

Door deze order komen te vervallen de circulaires van den chef van het wapen der artillerie, afdeling materieel, dd. 12 Junij 1867 No. 3434/120 en 24 Augustus 1868 No. 5117/120.

No. 22. SCHERMGEREEDSCHAPPEN. *Verstrekking van — uit de magazijnen van oorlog tegen betaling aan de korpsen infanterie en de kompagnien veld- en bergartillerie.*

Door het Departement van oorlog is bepaald dat de schermgereedschappen, ten behoeve van de scherm-scholen bij de infanteriekorpsen en de kompagnien veld- en bergartillerie, uit de magazijnen van oorlog, ten laste der kantine-fondsen, tegen betaling moeten verstrekt worden.

Het voor de infanterie en artillerie toegestane aantal schermgereedschappen is op den hierbij gevoegden staat aangegeven.

De prijzen, waartegen deze voorwerpen moeten verstrekt worden, zijn vastgesteld bij algemeene order No. 194 van 1870. Alleen in de hoofdmagazijnen van oorlog op *Java* worden schermgereedschappen in voorraad opgelegd.

Door deze order vervallen de circulaires van den chef van het wapen der artillerie, afdeling materieel, dd. 6 November 1868 Nos. 6701/120 en 6702/120.

No. 23. KOOLTEER. *Verstrekking tegen regularisatie uit de magazijnen van oorlog van — benoodigd tot onderhoud van bedkoetsen.*

De koolteer, bij de militaire administratie benoodigd tot het roestvrijhouden der IJ. bedkoetsen, moet op aanvraag van de gewestelijke onder-intendanten uit de magazijnen van oorlog tegen regularisatie worden verstrekt.

Bij het opmaken der jaarlijksche aanvragen behoort mitsdien op deze verstrekking gerekend te worden, waartoe e. q. vooraf aan den onder-intendant opgave van de benoodigde hoeveelheid gevraagd wordt.

Door deze order vervalt de circulaire van den chef van het wapen der artillerie, afdeeling materieel, dd. 25 Februarij 1862 No. 1155/120.

NO. 24. PATRONEN. SCHERPE TOT GETR. INF. GEWEREN EN IDEM TOT TIR. GEWEREN. *Over het op nieuw vetten van de —*

Daar de ondervinding heeft geleerd, dat het mengsel van rundervet, en gele was, waarin de in hoofde dezes genoemde patronen worden gedoopt, na eenigen tijd zijne eigenschappen verliest, zoo wordt mits deze voorgeschreven, dat bij gelegenheid van de jaarlijksche buskruidkeeringen moet worden nagegaan, in hoever het noodig is de in voorraad opgelegde patronen op nieuw te vetten.

In den regel zal dit mengsel na eene tweejarige opbewaring geheel zijn opgedroogd.

Een bepaald tijdstip, waarop het overvetten moet plaats hebben, kan echter bezwaarlijk worden vastgesteld, omdat plaatselijke omstandigheden op het al of niet spoedig opdroogen invloed uitoefenen.

De artillerie-kommandanten behooren mitsdien naauwkeurig te doen letten op den toestand der patronen, moettende bij iedere verstrekking aan de korpsen worden beoordeeld, of op nieuw vetten noodzakelijk is.

Voor deze order vervalt de circulaire van den chef van het wapen der artillerie, afdeeling materieel, dd. 14 Junij 1859 No. 2740/120.

NO. 25. BRANDBLUSCHIGEREEDSCHAPPEN. *Over het afstaan der onder het beheer van de artillerie gestelde — aan de plaatselijke civiele en militaire autoriteiten.*

Ofschoon bij artikel 1 van de *Voorschriften nopens het militair brandspuitwezen*, gearresteerd bij algemeene order No. 36 van 1872, is bepaald, dat de brandbluschgereedschappen, welke zich in de magazijnen van oorlog bevinden, uitsluitend ter beschikking staan van de kommandanten der artillerie zoo mag hieruit geenszins worden afgeleid, dat dit materieel niet behoeft te worden afgestaan, bijaldien de plaatselijke militaire autoriteit of wel het civiel bestuur daartoe aanzoek doet.

Wanneer door genoemde autoriteiten hulp wordt gevraagd, zal deze niet mogen geweigerd worden, tenzij de brand mogt ontstaan zijn ten gevolge van oproerige bewegingen, of wel in de onmiddellijke nabijheid van de oorlogsmagazijnen, artillerie-werkplaatsen en inrigtingen, in welk geval de betrokken artillerie-autoriteit verplicht is te wijzen op het gevaar, waaraan de onder haar beheer gestelde gebouwen zijn blootgesteld.

Mogt niettemin die hulp *gevorderd* worden dan moet de artillerie daaraan *voldoen*, ter verdere verantwoordelijkheid van den lastgever.

Door deze order vervalt de circulaire van den chef van het wapen der artillerie, afdeeling materieel, dd. 28 November 1862 No. 7562/120.

NO. 26. KEURING VAN Gd. RONDE SPRINGGRANATEN. *Op het proces-verbaal betrekkelijk de — bekend stellen, dat debuizen behoorlijk van een dwars brandgat zijn voorzien.*

Op bladzijde 7 van Hoofdstuk VII van den instructie-inventaris is bepaald dat de Gd. buizen, wier brandgaten van anderen gesloten zijn, vóór het inslaan in de projectilen, door middel van een Gew. boorijzer van 0.003 worden voorzien van een dwars brandgat, dat behoorlijk door de sas moet gaan en door de geheele dikte der buis, terwijl de daarbij losgeraakte houtvezels aan den buiten omtrek moeten worden weggenomen.

Aangezien het van groot belang is dit voorschrift stipt wordt nagekomen, zoo wordt, ten einde de zekerheid te hebben dat ten deze geen verzuim — heeft hunnen plaats hebben, bepaald dat bij keuring van Gd. ronde springgranaten door den officier, onder wiens toezigt die projectilen werden geconfectionneerd, op het betrekkelijk proces-verbaal moet worden bekend gesteld, dat de gebezigde buizen behoorlijk van een dwars brandgat zijn voorzien.

Door deze order vervallen de circulaires van den chef van het wapen der artillerie, afdeeling materieel, dd. 20 Februarij 1861 No. 1148/120 en 29 Augustus 1865 No. 4914/120.

NO. 27. GRANATEN. RONDE PERCUSSIE. *Inlevering van — door de Marine.*

Vermits in de magazijnen van oorlog geene gelegenheid bestaat tot opbewaring en onderhoud van ronde percussie granaten, zoo behooren bij inleveringen door de marine deze

projectilen, onverschillig in welken toestand zij verkeeren, niet te worden aangenomen, doch moet aan de betrokken autoriteit worden medegedeeld dat de inlevering bij de pijrotechnische werkplaats te *Soerabija* dient plaats te hebben.

Door deze order vervalt de circulaire van den chef van het wapen der artillerie, afdeeling materieel, dd. 13 Augustus 1861 No. 4903/120.

BATAVIA, den 22sten April 1871.

De Chef van het Wapen der Artillerie,
UBBENS.

HANDLEIDING tot het laden, uit elkander nemen en schoonmaken der revolver-pistolen, naar het sijsteeem Colt.

Het laden.

Vooraf wordt op ieder slagschoorsteentje een slaghoedje afgebrand, teneinde het zundkanaal van olie of stof te zuiveren, daarna spannt men den haan in de eerste rust, waardoor de cilinder, die de zes kamers bevat, beweegbaar wordt.

Iedere kamer wordt voorzien van eene buskruidlading, welke 9/10 gramme buskruid V. M. No. 3 bedraagt, en een kogel zonder prop, dan wel van eene patroon.

De kogels worden, door onder het ronddraaijen van den cilinder, den hefboom van den laadstok opvolgend benedenwaarts te drukken, zoodanig in de kamer aangezet, dat zij niet daarbuiten uitsteken en de vrije beweging van den cilinder niet hinderlijk zijn.

De slaghoedjes worden nu met den capprimer of met de hand opgezet, waarna door het spannen van den haan en het drukken op den trekker het schot kan worden gelost.

Bij het spannen van den haan wordt de cilinder door den druk van den geleider op een der hellende vlakken van het tandrad, dat aan het achtereinde van den cilinder is aangebragt, telkenmale 1/6 gedeelte van den cirkelomtrek rondbewogen, waardoor een der geladen kamers voor den loop komt.

Op hetzelfde oogenblik schiet de trekkernok door de slotplaat in eene, ter zijde van elk slagschoorsteentje, op het buitenoppervlak van den cilinder aangebrachte, uitveiling, waardoor de cilinder niet verder dan noodig draait en in dien stand gehouden wordt om het schot te lossen.

Om de geladen pistool zonder gevaar voor ontijdige ontbranding te kunnen vervoeren, wordt de haan op een der zekerheidspinetjes van den cilinder, tusschen twee slagschoorsteentjes, nedergelaten.

Wanneer de pistool gedurende geruimen tijd geladen is geweest zal het noodig wezen tusschen de beweegbare deelen een weinig olie aan te brengen.

Uit elkander nemen en schoonmaken.

Nadat de haan in de eerste rust gespannen is, wordt de schuif voor zooveel noodig uitgedreven, die den loop en den cilinder met de slotplaat vereenigt, waardoor die deelen ook kunnen worden uitgenomen.

Om den loop, indien hij op de spil klemt daarvan te bevrijden, bedient men zich van den hefboom des laadstoks, door de aanzetter op het bovenvlak van den cilinder tusschen twee kamers te plaatsen.

De loop en de cilinder worden met warm water uitgewaschen, gedroogd, en daarna, evenals de overige ijzeren en stalen deelen, ingewreven met het smeersel, bedoeld bij algemeene order No. 54 van 1870.

De spil, waarom de cilinder draait, zoomede die onderdeelen, welke aan wrijving onderhevig zijn, worden met zuiverolie ingesmeerd.

De onderdeelen van den loop worden volgender wijze uitgenomen, indien de noodzakelijkheid zulks vereischt:

1e. *De laadstok*, door het uitnemen der hefboom en laadstokschroef.

2e. *De schuif*, door het uitnemen der schuifschroef.

Het ineen zetten geschiedt in omgekeerden zin.

De overige deelen van het pistool worden in de volgende orde uiteen genomen:

1e. *De greepbeugel* tevens kolfplaat, door het uitdraaijen der kolfplaat en der twee greepbeugelschroeven, waarmede de lade en de greepbeugel aan der twee greepbeugelschroeven, waarmede de lade en de greepbeugel aan de trekkeren slotplaat verbonden zijn.

2e. *De lade*, die uit den greepbeugel wordt genomen.

3e. *De slagveer*, door het uitdraaijen der slagveerschroef.

4e. *De trekkerplaat*, tevens beugel, door het uitdraaijen der drie beugelschroeven, waarmede zij aan de slotplaat verbonden is.

5e. *De trekkerveer*, die op den trekker en trekkernok werkt, door de trekkerveerschroef uit te nemen.

6e. *De trekker* tevens stang, door het uitnemen der trekker-schroef.

7e. *De trekkernok*, door het uitnemen der trekkernokschroef.

8e. *De haan* tevens tuimelaar, met geleider en geleiderveer, door het uitnemen der haanschroef.

Bij het ineenzetten gaat men op tegenovergestelde wijze te werk:

Nadat de haan met geleider en geleiderveer is geplaatst, wordt de trekkernok, vervolgens de trekker, de trekkerveer, de trekkerplaat, de slagveer en de lade met greepbeugel geplaatst en worden de schroeven op hare plaatsen ingeschroefd, waartoe zij bij het uitnemen zorgvuldig uit elkander moeten gehouden.

De haan wordt nu in de eerste rust gespannen, de cilinder en de loop geplaatst en de schuif ingedreven.

OPGAVE der benoodigde schermgereedschappen bij de infanterie-korpsen en kompagnien veld- en bergartillerie.

BENAMING per VOORWERPEN,	AANTAL PER			<i>Aanmerkingen.</i>
	Veldbataillon	Garnizoensbataillon (a)	Kompagnie veld of bergartillerie.	
Borstlappen met katooten aan de achterzijde.	6	4	4	<p>(a) Bij de garnizoens-bataillons bestaan alleen scherm-scholen op plaatsen, alwaar organiek minstens twee kompagnien vereenigd zijn.</p> <p>De aangegevene hoeveelheid fleurett en sabels is toegestaan voor iedere aanwezige kompagnie van een garnizoensbataillon.</p> <p>De achter de overige schermgereedschappen vermelde cijfers duiden aan de hoeveelheden, toegestaan voor de gezamenlijke kompagnien van ieder garnizoensbataillon.</p>
Fleurett en gemonteerde.	24	4	4	
Handschoenen voor espadon.	6	4	4	
Handschoenen voor fleuret.	6	4	4	
Maskes met kroon en oorlappen voor espadon.	6	4	4	
Maskes met kroon en oorlappen voor fleuret.	6	4	4	
Sabels gemonteerde.	24	4	4	

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ORDERS VOOR DE ARTILLERIE.

1874.

NO 28. GRANATEN. RONDE PERCUSSIE. *Aanwijzing omtrent de behandeling en het gebruik der —*

Blijkens 's Gouvernements besluit dd. 26 Augustus 1864 No. 56 is de geheimhouding omtrent de ronde percussie-granaten alleen verbindende met betrekking tot de samenstelling en den aanmaak dier projectielen, doch niet ten aanzien van de behandeling en het gebruik.

Opground hiervan wordt, als aanvulling van het omtrent deze projectielen in Hoofdstuk II van den instructie-inventaris voorkomende, medegedeeld, hetgeen aangaande de behandeling en het gebruik der ronde percussie-granaten bij de Marine is voorgeschreven.

Behandeling.

De percussie-granaten worden verstrekt in kisten; die kisten hebben draagglussen van zeelband of singelband, en eene schuif welke met eene houtschroef is gesloten; zij zijn voorzien van het zegel van den inspecteur over de artillerie van de Marine (*).

De kisten worden liggende geborgen en niet geopend dan op bepaalden last van den kommanderenden officier.

De granaten zijn ongevuld; elke granaat is voorzien van eene, mede ongefulde, buis.

Voor het gereedmaken en behandelen der percussie-granaten worden de volgende gereedschappen en voorwerpen verstrekt:

Schroefdraaijers, om de kist te openen; 1 per 50 granaten.

Schroefstangen, om de buizen af- en weder op te schroeven; 2 per 50 granaten.

Schroefslentels, om de slaghoedjes op te zetten, de sluitschroefjes los- en vast te maken, het schoorsteentje des noodig uit en in te zetten; 2 per 50 granaten.

Draaghandvatten, om de granaat uit de kist te nemen en in de monding te brengen; 1 per 10 granaten.

Houten stoppen, om de geladen buis van onderen dicht te maken; 1 per granaat en 10 stuks waarloos.

Slaghoedjes, om op het schoorsteentje te zetten; 1 per granaat en 10 stuks waarloos.

IJzeren hamers, om de houten stoppen in te slaan en de buizen van onderen om te klinken; 1 per 50 granaten.

(*) De kisten bevattende percussie-granaten, aangemaakt bij de pijrotechnische werkplaats te Soerabaja, zijn voorzien van het zegel van den Luitenant-vuurwerker.

Sluitschroefjes, 10 stuks waarloos.

Stalen schoorsteentjes No. 1, zijnde de gewone slagschoorsteentjes tot geweren; 10 stuks waarloos.

Blikken doosjes, om de slaghoedjes, sluitschroefjes en schoorsteentjes te bewaren; 1 stuks.

Alle die gereedschappen en voorwerpen zijn bevat in een houten kistje met schuif, gesloten met een hangslot, waarvan de sleutel in bewaring is bij den officier belast met het detail der artillerie.

Wanneer de kommandant van het schip noodig oordeelt percussie-granaten te doen vullen, dan geschiedt dit door de konstabels, onder toezigt van den officier belast met het detail der artillerie.

De kisten worden opgehaald en geopend; de granaat wordt met een stuk hout in de kist vastgezet, de buis met behulp der schroeftang los gedraaid, uitgenomen en door middel van den schroefsleutel ontdaan van de sluitschroef.

Na zich overtuigd te hebben dat het gat van het schoorsteentje open en zuiver is, wordt een slaghoedje op het schoorsteentje geplaatst door middel van den schroefsleutel, in welks holte het hoedje wordt gestoken, waarna de buis het onderste boven gekeerd en de sleutel met het hoedje boyenwaarts, door de opening van het sluitschroefje der buis, op het schoorsteentje gebragt wordt; door stevig tegen de koperen stift boven op den sleutel te drukken en de buis om te keeren, wordt het slaghoedje op het schoorsteentje geplaatst, waarna de sleutel uitgenomen wordt. Na te hebben gezien dat het hoedje behoorlijk op zijne plaats is, wordt de opening daarboven gesloten met een sluitschroefje, dit door middel van den schroefsleutel stevig aangedraaid, de buis weder het onderste boven gehouden, de inwendige holte er van gevuld met buskruid No. 2 tot op de hoogte waar de verwijding begint en gesloten met een houten stop, deze met den ijzeren hamer tot op het buskruid gedreven en door omzetting van het koper een weinig vastgezet, daarbij de buis in de hand houdende, en daarna de lederen ring, om de buis, met een weinig vet bestreken.

De granaat wordt staande in de kist, door het buisgat gevuld met evenveel brandcilinders als de gewone granaten van hetzelfde kaliber en met buskruid No. 2, als volgt, die

	Brandcilinders		Springlading
	Aantal.	nummer.	K. G.
vân 22 c. M.	6	2	1,80.
» 20 »	6	2	1,17.
» 17 »	6	3	0,85.
» 16 »	6	3	0,52.

Na de schroefdraden van het buisgat te hebben gezuiverd, wordt de buis stevig op de granaat geschroefd en het stuk hout, waarmede deze is vastgezet, weggenomen.

De percussie-granaat nu voor dadelijk gebruik gereed zijnde, wordt de kist weder dicht gemaakt en geborgen; denkt men er echter niet zeer spoedig gebruik van te maken, dan is het aan te raden de gereedgemaakte buis niet op de granaat te schroeven, doch afzonderlijk daarbij in de kist te bergen (*).

Gebruik.

De percussie-granaat wordt gebruikt tegen sterk wederstand biedende, maar toch eenigzins veerkrachtige voorwerpen zooals houten schepen, vaartuigen en gebouwen, aarden borstweringen enz.; tegen pantserplaten, rotsen, klippen enz. is de uitwerking zeer gering.

Bij het gebruik van deze granaat is geen ontijdig springen in de ziel van den vuurmond te vreezen, het laden en ontladen van de granaat geschiedt zonder gevaar, de bewaring is gemakkelijk, het vervoer en de behandeling zijn veilig, zoo veilig dat men eene percussie-granaat van eene hoogte van twintig meters op ijzer kan laten vallen, zonder ontbarsting te veroorzaken; de granaat ontspringt niet bij het doen van aanslagen op het water, ook niet bij die op het strand bij niet te groote elevatiën; zij ontspringt daarentegen altijd na in houten of aarden voorwerpen gedrongen te zijn.

Het eenige waarvoor moet worden gezorgd is dat de granaten niet getroffen worden door vijandelijke projectielen, daar de ondervinding heeft geleerd dat dit treflen het springen der granaten tengevolge heeft; daarom worden geene granaten in de geschutbatterijen geborgen.

De percussie-granaten zijn zwaarder dan de gewone granaten; de opzethoogten moeten daarom bij eene bepaalde buskruidlading grooter zijn; bij voorkeur worden bij de percussie-granaten zware buskruidladingen gebruikt en wel bij lange kanonnen de middelbare, bij granaat- en middelbare kanonnen de groote buskruidlading.

Het laden en de verdere bediening van den vuurmond geschieden evenals met gewone granaten; nadat de kardoos op hare plaats gebragt en het kistje geopend is, schroeft No. 2 het ijzeren draaghandvat op de buis, ligt daarmede de granaat uit de kist, brengt met No. 3 de granaat in de monding met

(*) De ondervinding in Indië heeft geleerd, dat wanneer percussie-granaten eenigen tijd geheel geconfectioneerd worden opbewaard en aan vochtigheid blootgesteld waren, het ontledigen door het roesten der buis moeilijk en gevaarlijk is, uit dien hoofde is het van groot belang niet eerder over te gaan, tot het inschroeven der buizen, dan wanneer men bijna zeker is de granaat te zullen gebruiken.

de tusschenprop naar binnen, schroeft het ijzeren draaghandvat af, bergt het, ontvangt den aanzetter van No. 4 en schuift met No. 3 de granaat stijf tegen de kardoes; voor het overige bestaat er geen verschil in de bediening.

Men moet vooral niet verzuimen het ijzeren draaghandvat af te schroeven, dewijl anders de percussie-granaat hare uitwerking zoude missen.

De percussie-granaten kunnen tegen groote houten oorlogschepen, tot op afstanden van 700 M. en meer, naarmate der kalibers, zulk eene buitengemeene uitwerking te weeg brengen, dat een enkele goede trefser voldoende is, om het schip in den grond te boren.

De, bij een gevecht, niet verbruikte percussie-granaten moeten, vóór de weder opbeiging, van de slaghoedjes worden ontdaan; de kisten worden daarna voorzien van het zegel van den kommanderenden officier.

Hoewel bovenstaand voorschrift is uitgevaardigd voor den dienst bij Z. M. zeemagt, zoo zal daarvan echter bij voorkomende gelegenheid ook bij de landmagt gebruik kunnen gemaakt worden.

Omtrent hetgeen in acht moet genomen worden bij de bediening van geschut waaruit met percussie-granaten moet worden gevuld, wordt verwezen naar het Reglement op de exercitiën der vesting-artillerie in Nederlandsch-Oost-Indië, 1ste gedeelte.

Door deze order komt te vervallen de circulaire van den chef van het wapen der artillerie, afdeling materieel, dd. 8 November 1864, No. 7776/120.

NO. 29. REGLEMENT OP DE EXERCITIËN DER VELD-ARTILLERIE, SCHOLEN TE VOET, KANONNIERSCHOOL EN MANOEUVRES DE FORCE. *Anvulling en wijziging van het —*

Ten einde het vuurvatten der springlading te bevorderen moeten de verkapsels van de buizen der puntgranaten en puntgranaatkartetsen tot 8^{cm.}, met de priemruimnaald worden doorgestoken, alvorens het zundertje wordt ingebracht.

Verder wordt voorgeschreven dat bij het werpen uit de Getr. Br. kanons van 8^{cm.} de granaat met de punt naar achteren in den vuurmond moet gebragt worden.

In verband met het vorenstaande behoort het in hoofde dezes genoemde reglement te worden aangevuld, en gewijzigd als volgt:

- op bladzijde 48, aan het slot der tweede alinea van § 52, bijvoegen:

»Alvorens het zundertje in te brengen wordt het verkapsel van de buis met de priemruimnaald behoorlijk doorgestoken, »teneinde het vuurvatten van de springlading te bevorderen».

- in dezelfde alinea, eerste en tweede regel van boven, moeten de woorden:

»de granaat» vervangen worden door:

»het projectiel».

- in de 3de alinea van § 52, tweede regel van onderen, achter het woord: »projectiel»; bijvoegen: »bij het schieten »met granaaten en granaatkartetsen»;

op bladzijde 53 moet het begin der tweede alinea van § 60 gelezen worden als volgt:

»Nadat het verkapsel der buis met de priemruimnaald behoorlijk is doorgestoken, voorziet hij de granaat» enz.

in de 3de alinea van § 60 vóór het woord: »granaat» bijvoegen: »met de buis naar achteren gekeerd».

Door deze order vervalt het resterend gedeelte der circulaire van den chef van het wapen der artillerie, afdeling materieel, dd. 29 October 1868 No. 6528/120.

No. 30. SIGNALENBOEK VOOR DE VELD- EN BERG-ARTILLERIE. *Aanvulling van het —*

Ter vervollediging van het signalenboek, bedoeld bij art. 4 van de bij artillerie-order No. 17 van 1871 gearresteerde *instructie voor de opleiding der élèves-trompetter en trompetters bij het wapen der artillerie*, worden mits deze de op nevensgaande bijlage voorkomende nieuwe signalen ingevoerd.

Voorts worden in de omschrijving der bestaande signalen de ondervolgende wijzigingen gebragt, als:

»Signaal No. 19, waarvan de benaming moet wezen: »Gewapend appel».

In de rubriek: *wat op het gegeven signaal wordt verrigt, enz.* behoort de eerste alinea, betreffende signaal No. 19, gelezen te worden:

»Vereeniging van den gewapenden troep op de appelplaats».

De omschrijving van het signaal No. 26 — Gestraften — moet vervallen en vervangen worden door:

»Verdeeld in *a* en *b*. Het signaal *a* wordt geblazen op last »van den kommandant der politiewacht; op dit signaal ver»schijnen de gestrafte korporaa's en minderen, die door den »korporaal der week worden verantwoord.

»Het signaal *b* wordt in den regel geblazen op last van
»den adjudant-onderofficier van politie of sergeant-majoor en
»dient voor alle gestrafte onderofficieren, korporaals en minderen,
»die door den sergeant der week worden verantwoord, moeten-
»de de korporaal der week daarbij tegenwoordig zijn”.

NO. 31. SIGNALENBOEK VOOR DE VESTING-ARTILLERIE. *In-
voering van een nieuw —*

Mits deze wordt aan het wapen kennis gegeven van de
invoering van een nieuw signalenboek voor de vesting-artillerie,
dat als bijlage bij deze order is gevoegd.

Door de invoering van deze nieuwe signalen, die bij de
kompagnien vesting-artillerie al dadelijk moeten in werking
treden, komt het in 1857 toegezonden signalenboek te ver-
vallen.

• VERVOLG signalen voor de Veld- en Berg-artillerie.

Nummers.	BENAMING DER SIGNALEN.	Wat op het gegeven signaal wordt verrigt, of wanneer het wordt gebezigd.
78	Ongewapend appel.	<p>A. Signalen voor den inwendigen dienst.</p> <p>Vereeniging van de ongewapende troep op de appelplaats. Dient ook om de troep in haar geheel tot het houden van theorie te vereenigen.</p>
79	Waterhalen.	<p>Appel om de geheele troep tot deze werkzaamheden te vereenigen. Moet dit werk alleen verrigt worden door de gestraften dan wordt dit signaal gevolgd door signaal No. 26, door de kanonniers dan wordt het gevolgd door signaal No. 78 en door de stukrijders door No. 2.</p>
80	Kerkparade.	<p>Om de betrokken personen te vereenigen teneinde ter kerke geleid te worden.</p>
81	Strafexerçeren.	<p>Om de met strafpeloton gestraften te vereenigen bij de politiewacht.</p>
82	Vereeniging der recruten voor afzonderlijke exercitiën.	<p>Om de recruten, wanneer zij niet op gelijk uur met de geoefenden exerceren te vereenigen.</p>
83	Kommandantsappel.	<p>B. Signalen voor exercitiën en marschen.</p> <p>Wordt geblazen teneinde bij wapenschouwingen, manoeuvres en exercitiën op het terrein, de kommandanten van meerdere batterijen en op zich zelve staande gedeelten daarvan bij den Inspecteur of algemeenen kommandant te vereenigen.</p>
84	Linksomkeert.	<p>Om met stukken linksomkeert te maken.</p>
85	De marschen.	<p>Onderscheiden door No. 1 t/m 10. Worden gedurende den marsch van eene of meerdere batterijen van tijd tot tijd geblazen.</p>
86	Doodenmarsch.	<p>Wordt bij begrafenissen geblazen.</p>

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

SIGNALEN

VOOR DE

VESTING-ARTILLERIE.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Nummers.	BENAWING DER SIGNALEN.	Wat op het gegeven signaal wordt verrigt, of wanneer het wordt gebezigd.
A. Signalen voor den inwendigen dienst.		
1	Reveille.	Om de troep te doen opstaan.
2	Werken.	Om de artilleristen tot hunne werk- beurten te vereenigen en appel voor het corvee.
3	Generaal rap- port.	Om allen die op het rapport bij den korps-kommandant moeten verschij- nen te vereenigen.
4	Kwartierzieken.	Appel voor den korporaal der week om de zieken in het kwartier te vereenigen en bij den officier van gezondheid te geleiden.
5	Eten voor de wacht.	Om het eten voor de manschappen die op wacht zijn te doen afhalen.
6	Fourageren.	Appel voor de fouriers om bij het fourageren en uitreiken der vivres tegenwoordig te zijn.
7	Gewapend appel.	Vereeniging van de gewapende troep op de appelplaats.
8	Geeft acht.	Om het kommando »Geeft acht» bij appels en exercitiën te doen voor- afgaan. <i>Eens.</i> Dit signaal zonder de laatste noot, blazen als een Generaal-majoor of kolonel-kommandant eener terri- toriale afdeeling het uitgerukt korps of de wacht nadert. <i>Tweemaal.</i> Blazen als het een lui- tenant-Generaal is. <i>Driemaal.</i> Wanneer het de komman- dant van het leger is.
9	Openen der ge- lederen.	Om het kommando tot het openen der gelederen te doen voorafgaan.
10	Appel houden.	Om de namen der onderofficieren en minderen op de appels te doen af- lezen.

Nummers.	BENAMING DER SIGNALEN.	Wat op het gegeven signaal wordt verricht, of wanneer het wordt gebezigd.
28	Visitatie.	Avondappel houden in de kazerne. Ook om naar omstandigheden kamer- appel te houden.
29	Vuren en licht uit.	De vuren en lichten uitdooven.
30	De ban.	Voor het doen van proclamatiën, het voorstellen van officieren of ridders, en voor het uitreiken van medailles voor trouwe dienst en andere be- looningen.
31	Sluiten van den ban.	Na het doen van proclamatiën, voor- stellen van officieren of ridders en uitreiken van medailles voor trouwe dienst en andere belooningen.
B. Signalen voor exercitien.		
32	Alarm.	Onder de wapenen komen op de alarmplaats.
33	Gereedmaken tot het vuur.	Alles wordt in gereedheid gebragt om tot het vuren te kunnen overgaan.
34	Openen van het vuur.	Het vuur wordt geopend.
35	Ophouden van het vuur.	Het vuur houdt op.
36	Rust.	De bedieningen der vuurmonden houden rust.
37	Bergen der ge- reedschappen.	De gereedschappen worden in de daartoe bestemde bergplaatsen ge- borgen.
38	Tot pompen ge- reed.	Er wordt een aanvang gemaakt met pompen.
39	Tot spuiten ge- reed.	Tot het spuiten wordt overgegaan.
40	Water.	De handlangers brengen water aan.
41	Halt.	Het spuiten moet ophouden.
42	Bergt gereed- schappen.	De gereedschappen worden op de daartoe bestemde plaatsen geborgen.
43	Oorlam.	Bij het uitgeven van een oorlam.

Nummers.	BENAMING DER SIGNALEN.	Wat op het gegeven signaal wordt verrigt, of wanneer het wordt gebezigd.
44	Kommandants- appel.	Tot het vereenigen der kommandanten van korpsen en op zich zelve staande troepengedeelten.
45	Officiers-appel	Verzameling der officieren.
46	Verzamelen.	Tot het verzamelen van onderscheidene gedeelten.
47	Afdanken.	Terugtrekken naar het kwartier.
48	Waar is de chef?	Om, wanneer men 's nachts onder de wapenen komt, te kunnen weten waar de chef zich bevindt.
49	De chef.	Antwoord van den chef op signaal No. 48.
C. Marschen.		
1/8	Gewone pas.	Om in den gewonen pas te doen marscheren.
9	Versnelde pas.	Om den versnelden pas te doen aannemen en daarin te doen marscheren.
10	Looppas.	Om den looppas te doen aannemen en daarin te doen marscheren.
11/12	Doodemarschen.	Bij begrafenisplegtigheden.

NO. 32. ONTVANGST VAN GOEDEREN UIT NEDERLAND.

Rekeningen van notarissen wegens constatering van uiterlijke beschadiging indienen aan den gewestelijken onder-intendant.

Door het departement van oorlog is bepaald, dat de rekeningen door notarissen ingediend, wegens constatering van uiterlijke beschadiging aan uit *Nederland* aangevoerde goederen (algemeene orders 1871 No. 12, § 35 punt a, en 121) steeds, ten fine van betaling, door tusschenkomst van den betrokken onder-intendant aan den Hoofd-intendant der militaire administratie moeten worden aangeboden.

Door deze order vervalt de circulaire van den chef van het wapen der artillerie, afdeling materieel, dd. 25 Junij 1868 No. 3749/120.

NO. 33. KERNS TOT Lg. BUIZEN VOOR RONDE GRANATEN TOT 12CM. HW. BERG EN 12CM. MR. *Wijziging der —*

Ten einde het uit de buizen ligten van genoemde kerns te vergemakkelijken, zullen deze laatste de volgende wijzigingen ondergaan.

Insteede van de rondgaande groef worden op 0,003 van het boven einde twee rechte insnijdingen aangebragt; juist tegenover elkander, 0,003 breed en zoo diep, dat de cilinder daar ter plaatse 0,003 dik blijft; de onderzijden der insnijdingen worden eenigzins taps bijgewerkt.

Tot het doen kennen der plaats, waar, tot het uitligten, de opbaalder moet worden aangelegd, wordt de bovenkant der kern, in het midden, van eene vijfstreek voorzien, in evenwijdige rigting met de beide insnijdingen.

De in de oorlogsmagazijnen voorradige kerns zullen plaatselijk deze wijzigingen ondergaan.

Bij deze blijft dus nog een gedeelte van de rondgaande groef staan, hetgeen echter niets tot hare bruikbaarheid afdoet.

NO. 34. *Wijziging der artillerie-order No. 18 van 1873.*

Als gevolg der algemeene order No. 31 van dit jaar, volgens welke het schoonmaken van de gebruikte patroonhulzen bij de kofpsen niet meer zal plaats hebben, moet de 1ste alinea der artillerie-order no. 18 van 1873 worden gelezen als volgt:

»Ten einde de gebruikte hulzen der patronen tot achter-slaadgeweren Kl. Kal. te kunnen schoonmaken, is het nood-

zakelijk de afgebrande slaghoedjes en aanbeeldjes, uit die gebruikte hulzen te verwijderen”.

De naar aanleiding dier algemeene order door de korpsen in te leveren tangen voor patroonhulzen moeten worden verzonden naar de pijrotechnische werkplaats, alwaar het schoonmaken der gebruikte hulzen voorloopig uitsluitend zal geschieden.

NO. 35. REGLEMENT OP DE EXERCITIEN DER VELD-ARTILLERIE. SCHOLEN TE PAARD. RUITERSCHOOLO.
Distributie van het —

Van dit reglement, gearresteerd en ingevoerd bij algemeene order No. 37 van dit jaar, wordt een exemplaar kosteloos verstrekt, aan elk der volgens formatie bij de kompagnieën artillerie aanwezige onder-officieren en korporaals, aan elke der verschillende artillerie-bibliotheken, en voerst aan elk kommandements- en kompagniesarchief.

Bij de archieven en bibliotheken zal dit reglement in verantwoording worden genomen.

Aan de officieren van het wapen wordt een exemplaar verstrekt tegen betaling van *f* 0.54⁵.

BATAVIA, den 10den Mei 1871.

De Chef van het Wapen der Artillerie,
UBBENS.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ORDER VOOR DE ARTILLERIE.

1874.

No. 36. AANVRAGEN OM OORLOGSMATERIEEL. *Bepalingen omtrent de inrichting en indiening der jaarlijksche — en suppletoire —*

1. De aanvragen om oorlogsmaterieel strekken ter verkrijging van hetgeen tot aanvulling en onderhoud dient van het in elk artillerie kommandement benoodigde.
2. Ten einde omtrent dat benoodigde een juist oordeel te kunnen vellen, en dus te kunnen zorgen dat hunne magazijnen steeds voorzien zijn, is het een vereischte dat de artillerie kommandanten in hoofdzaak rekening houden:
 - a. met hetgeen de uitrustingsstaten voor vestingen, forten posten, sterkten of batterijen aangeven.
 - b. met hetgeen bij de hoofdmagazijnen in reserve moet zijn, voor de ondergeschikte posten of wel voor in het kommandement gestationeerde batterijen.
 - c. met het vermoedelijk benoodigde materieel en harnachement voor veld- en bergbatterijen.
 - d. met de bepaling dat na completering der garnizoenswapenmagazijnen een voorraad voor één jaar aanhanden moet zijn, berekend volgens de tarieven No. 22 en 28 in verband met de totale troepensterkte in het kommandement.
 - e. met al wat overeenkomstig bestaande bepalingen, vereischt wordt voor de korpsen van het leger, schutterijen djaijangs, pradjoerits enz. aan reserve vuur- en blanke wapenen.
 - f. met den op te leggen voorraad infanterie munitien enz. voor die magazijnen, die voor depôts zijn aangewezen.
 - g. met het benoodigde voor schietoefeningen, manoeuvres enz.
 - h. met den toestand van het voorradige.
 - i. met hetgeen de opgedane ondervinding geleerd heeft omtrent consumptie van oorlogstuig, gereedschappen enz.
 - k. met plaats gehad hebbende of spoedig te verwachten wijziging in uitrusting, ook door modelsverandering.

3. Het opmaken der aanvragen zal, waar zulks mogelijk is, geschieden met medewerking van den magazijnmeester, die den artillerie kommandant ter zijde staat met de magazijnboeken en verdere administrative bescheiden waaruit een en ander kan worden nagegaan.
4. Wat volgens deze grondslagen wordt aangevraagd door de ondergeschikte posten, wordt zooveel mogelijk aangevuld uit het hoofdmagazijn van het kommandement.
5. In de behoefte van deze laatste oorlogsmagazijnen wordt voorzien:
 - a. door onderlinge verzending.
 - b. door aanvoer uit Nederland.
 - c. door aanmaak bij eene der landsinrigtingen.
 - d. door aanmaak plaatselijk, door artillerie werklieden.
 - e. door aanbesteding.
 - f. door overname van andere Departementen of dienstey, een en ander ter beoordeeling van den chef van het wapen.

Mogt het gebeuren dat goederen op deze wijze toe gezegd nog niet ontvangen zijn tegen den tijd dat men zulk billijkerwijze kon verwachten, dan zullen de artillerie kommandanten vóór dat de nog aanwezige voorraad dreigt uitgeput te raken, hiervan kennis geven aan het hoofdbureau, ten einde in tijds maatregelen genomen kunnen worden ter voorkoming van geheel gebrek.
6. Omtrent de inrigting der aanvragen waartoe gedrukten No. 110 en 110a gebezigd worden, behoort het volgende in aanmerking genomen te worden:
 - a. aan het hoofd van elk hoofdstuk zal gedetailleerd worden opgegeven, wat tot grondslag van de aanvraag gediend heeft en bij Hoofdstuk VI in 't bijzonder vermeld worden, de sterkte en bewapening der in het kommandement aanwezige korpsen.
 - b. op elk blad mogen niet meer dan 15 artikelen voorkomen.
 - c. de benaming der oorlogsgoederen (1e. kolom) en hunne rangschikking geschiedt hoofdstuksgewijze volgens den indischen instructie-inventaris.

Voor de nog niet gearresteerde hoofdstukken wordt de Nederlandsche instructie-inventaris 1843 gevolgd, met de daarop voor Indië gemaakte wijzigingen,

NB. De artikelen waarvan de kosten van aanschaffing bestreden worden uit de gelden voor diverse aankopen blijven hierbij buiten beschouwing.

Omtrent beddinghout zij aangeteekend, dat men zich op de buitenbezittingen niet strikt behoeft te houden aan de voorgeschrevene houtsoorten en afmetingen; alleen wordt vereischt dat de daar te stellen bedding voldoet aan de in de praktijk van haar te vorderen eigenschappen.

- d. uitrusting (3e. kolom) bevat niets anders dan de cijfers aangegeven door den van kracht zijnden uitrustingsstaat.

Waar die ontbreekt wordt geen cijfer ingevuld doch het benoodigde aangetoond in de kolom Aanmerkingen (zie hieronder h. 1.).

- e. de restanten (4e kolom) moeten zuiver aangeven wat op den datum van aanvraag aanwezig is.

Datgene waarover reeds beschikt is, al is het nog aanwezig, of wel wat bij de ateliers in gebruik is, komt dus in mindering van het cijfer dat het magazijnsboek aangeeft.

Ook goederen voor andere magazijnen bestemd, doch tijdelijk in ontvangst genomen, mogen niet als restant vermeld worden.

- f. de 5e, 6e, 7e kolommen dienen ter vermelding van hetgeen van Artillerie Constructie-Winkel, Pijrotechnische Werkplaats of eenig magazijn van oorlog is toegezgd doch nog niet ontvangen.

NB. Artikelen die op vorige aanvragen niet ontvangen zijn, omdat zij niet beschikbaar waren, mogen niet als „te goed” in rekening worden gebracht.

- g. de kolom „Aangevraagd” bevat het cijfer dat verkregen wordt door de juist omschreven totale behoefte (zie ook kolom „Aanmerkingen”) te verminderen met het restant en hetgeen te goed is.

- h. in de kolom „Aanmerkingen” moeten vermeld worden:

1. de motieven die tot de aanvraag van eenig artikel geleid hebben, dat niet in den uitrustingsstaat voor komt.
2. de redenen waarom de aanvraag geschiedt indien dit niet alleen geldt, aanvulling van het uitrustingscijfer.

NB. Is het aangevraagde = uitrustingscijfer — (restant + te goed) dan is natuurlijk toelichting overbodig.

3. de omschrijving van de voorwerpen, die van bestaande modellen afwijken.
4. of de behoefte van dien aard is dat eene onmiddellijke toezending urgent is.

5. de dispositien waarbij het in de 5e, 6e, 7e kolommen geboekte werd toegesegd.
 NB. Blijft dit achterwege dan wordt stilzwijgend de dispositie op de laatste jaarlijksche aanvraag, als zoodanig beschouwd.
6. of genoemde artikelen te goed zijn tengevolg van het opzenden ter herstelling.
7. of het voorwerp plaatselijk kan worden aangemaakt met de aanwezige werkkrachten en hulpmiddelen.
7. De aanvragen volgens deze beginselen opgemaakt worden in den regel slechts éénmaal 's jaars, in duplo met begeleidende missive ingediend:
 die van de ondergeschikte posten aan den artillerie kommandant onder wiens kommando de post sorteert, die van de hoofdmagazijnen regtstreeks aan den chef van het wapen.
8. Eerstgenoemden worden het eerst in behandeling genomen en door den officier belast met het beheer van het artillerie materieel, gelijktijdig met hun' restantstaat van 1 Julij opgezonden.
9. Heeft de aanvulling overeenkomstig de beschikking van den artillerie-kommandant plaats gehad en zijn ook de verschillende garnizoens-wapenmagazijnen en geweer-makers-ateliers volgens de vigerende bepalingen voorzien, dan wordt een aanvang gemaakt met het opmaken der eigen aanvraag.
 NB. *Willem I, Ngawie, Soerakarta, Djoejokarta* en de buskruidmolens, worden beschouwd als ondergeschikte posten.
10. Aangezien de magazijnen van oorlog op de buitenbezittingen grootendeels worden aangevuld uit die van *Batavia, Samarang* en *Soerabaja*, zullen de aanvragen van deze laatsten niet voor het einde der maand November worden opgemaakt.
11. Die der buitenbezittingen moeten uiterlijk tegen 1 October ten hoofdbureele ontvangen zijn.
 Die van de hoofdmagazijnen op *Java* uiterlijk voor 31 December.
 NB. *Tjilatjap* wordt ten deze beschouwd als een buitenpost, met dien verstande, dat de aanvraag alvorens ze aan den chef op te zenden, in beoordeeling genomen wordt door den kommandant der artillerie in de 2de militaire afdeeling op *Java*.
12. De geleide brief (vide punt 7) kan die consideratien bevatten, die niet in de toelichtingen van de aanvraag zelve zijn opgenomen.

13. De chef zendt eene expeditie van zijne beschikking voorzien terug.
14. Ofschoon zooals boven gezegd is, de aanvulling der magazijnen in den regel slechts eenmaal 's jaars geschiedt, kunnen buitengewone omstandigheden eene voorziening tusschentijds dringend noodig maken.
In dit geval alleen, kunnen suppletoire aanvragen worden ingediend, die evenwel in alle overige opzigten aan de, voor gewone aanvragen gestelde eischen moeten voldoen.
15. De indicieing der aanvragen op de vastgestelde tijdstippen moet met de meeste naauwgezetheid geschieden. Mogt men hierin verhinderd worden, dan wordt onmiddellijk gerapporteerd.
Het niet tijdig genoeg inkomen van de aanvraag van een ondergeschikten post mag geene vertraging te weeg brengen in het indienen van de aanvraag van het hoofdmagazijn.
16. Zijn de aanvragen niet behoorlijk opgemaakt d. w. z. zijn de toelichtingen b. v., in het algemeen onvoldoende, dan zullen zij onafgedaan worden teruggezonden, en komen de gevolgen van het hierdoor ontstane oponthoud voor rekening van den inzender.

Door deze order vervallen de circulaires van den chef van het wapen der artillerie, afdeeling materieel, dd. 8 Mei 1858 No. 2345/120, dd. 9 November 1859 No. 5598/120, dd. 2 November 1861 No. 6694/120, dd. 7 Augustus 1862 No. 4823/120, dd. 25 September 1862 No. 6013/120, dd. 5. Januarij 1864 No. 108/120 en de order voor de artillerie No. 72 van 1870.

BATAVIA, den 28sten Mei 1874.

De Chef van het Wapen der Artillerie,
UBBENS.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

3e. De vervallen soorten dezer gereedschappen te verstrekken aan den Artillerie Constructie-Winkel.

De vereischte overschrijvingstaten en veranderingstaten op de uitrustingsstaten van de sub 1 en 2 bedoelde gereedschappen worden te gelijktijd met die van Hoofdstuk VI opge maakt, waartoe te goeder tijd last zal worden gegeven.

STAAT aantoonende hoedanig de stellen raspen en
vijlen moeten worden overgeschreven.

Komen thans voor onder de navolgende benamingen.

Moet worden over-

HOOFDSTUK XIII.

Raspen.	Half-ronde.	No. 1 van 1 in 't stroo, / 0,35 .	Raspen. Halfronde van 0,21		
		" 2 " 2 " " " " 0,25 .			
		" 3 Kl			
Platte.	No. 1 van 1 in 't stroo, / 0,35.	Raspen. Platte. { No. 1 van	" 2 "		
				" 2 " 2 " " " " 0,25.	
				" 3 Kl	
Arm-	No. 1 G	Vijlen. Arm- { No. 1 van 0,5	" 2 " 0,4		
				" 2 Kl	
Stroo-	Halfronde. { No. 1 van 1 in 't stroo.	Vijlen. Stroo- { Halfronde. {	" 2 " 2 " " "		
				Platte. { No. 1 van 1 in 't stroo.	Platte. { No
Vijlen.	Gew. (Grove en fijne).	Driekante.	No. 1 van 0,25	Vijlen. Gew. Grove. en fijne	
			" 2 " 0,20	Idem. No. 2 van 0,15	
			" 3 " 0,15	
			" 4 " 0,10	
			Halfronde.	No. 1 van 0,46	Vijlen. Gew. Grove en fijne
				" 2 " 0,36	Halfronde.
				" 3 " 0,31	Idem No. 2 van 0,31
	" 4 " 0,25	Idem No. 3 van 0,20			
	" 5 " 0,20	Idem No. 4 van 0,15			
	" 6 " 0,15			
	" 7 " 0,10			
	Platte.	No. 1 van 0,46	Vijl. Gew. Grove en fijne. Platte		
		" 2 " 0,36	Idem No. 2 van 0,31		
		" 3 " 0,31	Idem No. 3 van 0,20		
" 4 " 0,25		Idem No. 4 van 0,15			
" 5 " 0,20			
" 6 " 0,15			
" 7 " 0,10			
Ronde.	No. 1 van 0,36	Vijl. Gew. Grove en fijne. Ronde	" 2 " 0,31		
				" 3 " 0,25	
				" 4 " 0,20	
				" 5 " 0,15	
				" 6 " 0,10	
				" 6 " 0,10	

geschreven tot :

Toelichtingen.

..... De aanwezige halfronde raspen No. 3 Kl., die zonder den angel, korter dan 0,210 zijn, moeten aan den Artillerie Constructie-Winkel worden verstrekt.

..... 't stroo, /, 0,38
 » » » 0,28

Verstrekken aan Artillerie Constructie-Winkel.

..... wan 1 in 't stroo, /, 0,35.
 » 2 » » » » 0,28.

..... wan 1 in 't stroo, /, 0,35.
 » 2 » » » » 0,25.

..... riekante. No. 1 van 0,25.

De eventueel voorkomende vijlen dezer soort, welke grooter zijn, of waarvan de afmetingen tusschen de opgegeven nummers invallen, worden onder de naast kleinere verantwoord.

Verstrekken aan Artillerie Constructie-Winkel.

..... o. 1 van 0,36

Als achter Vijlen. Gew. Grove en fijne. Driekante. No. 1 en 2.

Verstrekken aan Artillerie Constructie-Winkel.

..... o. 1 van 0,36.

Als achter Vijlen. Gow. Grove en fijne. Driekante. No. 1 en 2.

Verstrekken aan Artillerie Constructie-Winkel.

..... o. 1 van 0,31.

Als achter Vijlen. Gew. Grove en fijne. Driekante No. 1 en 2.

Verstrekken aan Artillerie Constructie-Winkel.

Komen thans voor onder de navolgende benamingen.

Moeten worden

HOOFDSTUK XIII.

Vijlen.	Gew. (Grove en fijne).	Vierkante.	No. 1 van 0,36.	Vijlen. Gew. Grove en	
			» 2 » 0,31.	Vierkante	
			» 3 » 0,25.	Idem No. 2 van 0,20 .	
			» 4 » 0,20.	
			» 5 » 0,15.	
			» 6 » 0,10.	
	Blok- Bastaard- Zw.			No. 1 van 0,46.	Vijlen. Blok- bastaard-
				» 2 » 0,36.	Idem No. 2 van 0,20. .
				» 3 » 0,31.	Idem No. 3 van 0,15 .
				» 4 » 0,25.
				» 5 » 0,20.
				» 6 » 0,15.
				» 7 » 0,10.
	Mes-			No. 1 van 0,31	Vijlen. Mes- van 0,27.
				» 2 » 0,27
				» 3 » 0,25
				» 4 » 0,20
				» 5 » 0,15
				» 6 » 0,10
	Zaag-	Driekante.		No. 1 van 0,25.	Vijlen. Zaag- Driek
» 2 » 0,20.				Idem No. 2 van 0,15	
» 3 » 0,15.	
Zaag-	Plat drie- kante.		No. 1 van 0,25.	Vijlen. Zaag- Plat dri	
			» 2 » 0,20.	
			» 3 » 0,15.	
Zoet-	Halfronde.		Halfronde van 0,20	Vijlen. Zaag- Halfronde	
			No. 1 van 0,31.	Vijlen. Zoet- Halfronde	
			» 2 » 0,25.	Idem No. 2 van 0,20	
			» 3 » 0,20.	Idem No. 3 van 0,15.	
			» 4 » 0,15.	
Platte.			No. 1 van 0,31.	Vijlen. Zoet- Platte No.	
			» 2 » 0,25.	Idem. No. 2 van 0,20.	
			» 3 » 0,20.	Idem No. 3 van 0,15	
			» 4 » 0,15.	
			» 5 » 0,10.	

Zwen tot :

Toelichtingen:

- van 0,31. Als achter vijlen Gew. Grove en fijne. Driekante No. 1 en 2.
- Behooren uitsluitend tot Hoofdstuk VI. Zie beneden. Verstrekken aan Artillerie Constructie-Winkel.
- van 0,31. Als achter Vijlen. Gew. Grove en fijne. Driekante No. 1 en 2.
- Verstrekken aan Artillerie Constructie-Winkel.
- Als achter Vijlen. Gew. Grove en fijne. Driekante No. 1 en 2.
- Verstrekken aan Artillerie Constructie-Winkel.
- van 0,20. Als achter Vijlen. Gew. Grove en fijne. Driekante No. 1 en 2.
- Als achter Vijlen. Gew. Grove en fijne. Driekante No. 1 en 2. Verstrekken aan Artillerie Constructie-Winkel.
- 0,31. Als achter Vijlen. Gew. Grove en fijne. Driekante No. 1 en 2.
- Behooren uitsluitend tot Hoofdstuk VI. Zie beneden.
- Als achter Vijlen. Gew. Grove en fijne. Driekante No. 1 en 2.
- Behooren uitsluitend tot Hoofdstuk VI. Zie beneden

Komen thans voor onder de navolgende benamingen.

Moeten worden

HOOFDSTUK XIII Z.

HOO

Vijlen. { Gew. Grove en fijne. Vierkante No. 5 van 0,15
 { Zoet- { Halfronde No. 5 van 0,10.....
 { Platte No. 5 van 0,10.....

Vijlen. Geweermakers- {
 {
 {

Vijlen. { Blok- Zoet-.....
 { Bled- Platte.....
 { Kruis- Bastaard-.....
 { Zaag- Ronde.....
 { Zoet- { Ronde.....
 { Vierkante.....

threven tot:

Toelichtingen:

EEK VIC.

erkante van 0,15

oet- { Halfronde

{ Platte

Zijn uitsluitend geweermaakersgereedschappen en-
werden vroeger ten onregte in Hoofdstuk XIII.
gevoerd.

Al de aanwezige vijlen van genoemde soorten
verstr. kken aan den Artillerie Constructie-Win el.

NO. 38. WATERDIGT-LINNEN. BREEDTE VAN —
Wijziging der Order voor de Artillerie
No. 81 van 1870.

Vermits het gebruik van waterdigt linnen, van de breedte omschreven in de order voor de artillerie No. 81 van 1870, aan bezwaren onderhevig is, wordt de 2de alinea dezer order als volgt gewijzigd:

»Soort van doek»

»Het doek is Russisch gekeperd linnen, breed 0,73 meter, bekend onder den naam van kalmink. Geverwd krijgt het eene »breedte van circa 0,70 meter».

terwijl in verband hiermede de voorlaatste regel van de volgende alinea moet worden gelezen als volgt:

Met deze hoeveelheid kunnen 500 meters eenmaal aan »beide zijden geverwd worden.»

BATAVIA, den 11den September 1874.

De Chef van het Wapen der Artillerie,
UBBENS.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ORDER VOOR DE ARTILLERIE.

1874.

Bijlage: Een Model.

No. 39. INSTRUCTIE-STATEN. *Wijze van inzending en opmaking der —*

Ten einde de nominative instructie-staten van het kader teeter aan het doel te doen beantwoorden en ter vermindering van mogelijke reclames wordt met intrekking der artillerie orders No. 10 van 1870 en No. 37 van 1872 en van punt 8 der artillerie order No. 32 van 1870 het volgende bepaald:

100. de kompagnies- en detachementskommandanten zenden bij het einde van ieder halfjaar, d. i. ultimo Junij en ultimo .. December, aan hunne respectieve artillerie-, divisie- of kompagnies-kommandanten instructie-staten in duplo van het hierbijgaand model, eene expeditie van dien staat wordt het Hoofdbureau toegezonden.

De kommandanten der kompagnien en detachementen zijn verantwoordelijk voor de zorgvuldige en juiste beoordeeling van hun onderhebbend personeel. De genoemde autoriteiten, die deze bescheiden ontvangen, deelen in hooger ressort in die verantwoordelijkheid.

20. Bij de kompagnien en detachementen wordt een legger instructie-staat aangehouden.
30. Bij overplaatsing van een op den instructie-staat voorkomend persoon wordt een extract uit dien staat bij de overgangsstukken gevoegd.

40. Op de instructie-staten komen voor de Europesche en inlandsche onderofficieren en korporaals benevens de vuurwerkers, schrijvers en conducteurs, die bij de kompagnien of detachementen boven de formatie worden gevoerd.

Tot behoorlijke invulling van de verschillende rubrieken zal de chef van het bureau waar de schrijvers zijn te werk gesteld, de noodige inlichtingen moeten geven.

50. Evenzoo zal dit moeten geschieden door den plaatselijken artillerie kommandant ten aanzien der vuurwerkers en conducteurs.

50. Wanneer een persoon nog te kort bij de kompagnie is om beoordeeld te kunnen worden, wordt de laatste beoordeeling van zijn vorigen kompagnies- of detachementskommandant overgenomen en hiervan aanteekening gehouden in de kolom „aanmerkingen.”

60. Wanneer bij de invulling van den instructie-staat eene belangrijke wijziging wordt gebragt in de laatste beoordeeling van een persoon, wordt de reden daarvan met een enkel woord in de kolom „aanmerkingen” bekend gesteld.
70. Achter de schrijvers en conducteurs wordt in de kolom „aanmerkingen” steeds melding gemaakt of zij al dan niet bevordering verdienen.
80. Wanneer iemand, die op den instructie-staat voorkomt, na de indiening van dien staat zich zoodanig mi-draagt, dat zijne beoordeeling moet gewijzigd worden wat betreft zijne geschiktheid of verdienste om te worden aangesteld tot adjudant-onderofficier of conducteur of om te bevorderen, wordt daarvan onmiddellijk door den betrokken korpskommandant per missive aan den chef van het wapen gerapporteerd.
90. Alvorens de kolom „wenscht aangesteld te worden tot” in te vullen dient belanghebbende vooraf te worden gewezen op de bepaling bij artillerie order No. 20 van 1872 § 2 gegeven, dat n. l. onderofficieren, éénmaal toen conducteur aangesteld niet meer voor adjudant-onderofficier bij het personeel in aanmerking komen.

ruuk

Personeel der Artillerie.

Kompagnie.

Nominatieve Instructie-staat der Onderofficieren, korporals, vuurwerkers, schrijvers en conducteurs.

Algemeen stamboek No.	NAMEN.	Graden.			Kennis.		Is geschikt voor en verdient aangesteld te worden tot:		Wensch aangesteld te worden tot:	Gedrag.
		Theoretisch.	Practisch.	Administratief.	Adjudant.	Conducteur.	Adjudant-onderofficier.			
45345	Grau.	1	1	a.	Ja.	Ja.	Adjudant-onderofficier.	1.6.8	Deze beoordeeling is van den instructie-staat dd. 1 Julij 1874 overgenomen aangezien <i>Grau</i> nog te kort bij de kompagnie is om door mij beoordeeld te kunnen worden.	
46816	Geuissen.	1	1	a.	Ja.	Ja.	Conduct.	1.6	Kan paard rijden. Is geschikt voor de dienst bij eene batterij.	
58051	Kreckman.	2	3	a.	neen.	neen.	»	3	Was op den Instructie-staat van 1 Julij 1874 de geschiktheid toegekend voor conducteur met het oog op zijn gedrag is die beoordeeling gewijzigd.	
58109	Kengen.	2	3	a.	neen.	Ja.	Conduct.	1.6	Kan paard rijden. Is geschikt voor de dienst bij eene batterij.	
40116	Vos.	2	4	d.	»	»	»	2.3	Kan paard rijden. Is geschikt voor de dienst bij eene batterij.	
61710	Sariman.	3	4	»	»	»	»	1	Kan paard rijden. Is te oud voor de dienst bij eene batterij.	
59224	Arends.	1	1	d.	neen.	neen.	»	1.6.7		
71109	Jansen.	»	»	»	neen.	neen.	»	1	Heeft het examen voor den graad van sergeant-majoor schrijver afgelegd.	
65100	Jonker.	1	5.6	a.	»	»	»	1.6.7	Verdient bevordering.	

A A N M E R K I N G E N .

Gezien:

BATAVIA, den 1sten Januarij 1875,

De Kommandant der Kompagnie.

De Kommandant der Artillerie in de

1e Militaire Afdeling op Java.

Verklaring der cijfers en letters in het model voorkomende.

De cijfers in de kolommen „*practische en theoretische kennis*” duiden aan:

Deze verklaringen behoeven niet op de in te zenden staten voor te komen.

1. Goed,
2. Vrijgoed,
3. Redelijk,
4. Gebrekkig.
5. Is bekend met de benamingen en de behandeling van de verschillende in een artillerie-magazijn voorkomende voorwerpen.
6. Bezit de bekwaamheid en geschiktheid om bij een hoofdmagazijn te dienen. (*).

De letters in de kolom „*administratieve kennis*” duiden aan:

- a. Eenige kennis met goed schrift.
- b. „ „ „ gebrekkig schrift.
- c. Aanleg.
- d. Geen aanleg.

De cijfers in de kolom „*gedrag*” geven te ken

1. Geregeld gedrag.
2. Niet altijd geregeld gedrag.
3. Gaat zich somwijlen buiten dienst aan sterken d te buiten.
4. In dienst wel eens beschonken.
5. Traag, niet veel ijver voor de dienst.
6. Veel dienst ijver.
7. Naauwgezet in het volbrengen der hem gegeven orders.
8. Houdt goede krijgstucht, doet zich gehoorzamer.
9. Heeft een goed oordeel, kan op eenen belangrijken post geplaatst worden.

(*) 5 en 6. Heeft alleen betrekking op conducteurs.

No. 40. HALSBAND MET LONGE VOOR VELDGEBRUIK EN KETTING VOOR IN GARNIZOEN. *Wijziging der order voor de artillerie No. 34 van 1872.*

De order voor de artillerie No. 34 van 1872 behoort te worden gelezen als volgt:

Bladz. 75, 6e alinea:

»De geheele halsband met ring weegt ongeveer 0,300 kilogram, enz.»

Bladz. 76, 3e alinea:

»Deze ketting, aan het eene einde voorzien van een IJ. knevel en aan het andere van een IJ. haak, bestaat uit 22 schalmen, vervaardigd van ijzerdraad d. 0,007 meter, en is, bij een gewigt van 0,720 kilogram, ongeveer l. 0,85 meter, gerekend van af den knevel tot aan het omgebogen gedeelte van den haak.»

Bladz. 76, 4e alinea:

»Aan de 12e schalm, enz.»

No. 41. REGLEMENT OP DE EXERCITIEN DER ARTILLERIE VAN HET NEDERLANDSCH OOST-INDISCH LEGER. EERSTE GEDEELTE. REKRUTENSCHOOL. TWEDE GEDEELTE. OEFENING MET DE KAVALLERIESABEL EN DE PISTOOL. DERDE GEDEELTE. KOMPAGNIESCHOOL.

Distributie van het —

Van dit reglement, gearresteerd en ingevoerd bij algemeene order No. 86 van dit jaar, wordt een exemplaar kosteloos verstrekt aan elke der verschillende artillerie-bibliotheken en aan elk kommandementsarchief.

Aan de kompagniesarchieven worden eveneens kosteloos, zoovele exemplaren verstrekt als er onderofficieren en korporals volgens formatie aanwezig behooren te zijn.

Bij de archieven en bibliotheken zullen deze reglementen in verantwoording worden genomen.

Aan de officieren van het wapen wordt een exemplaar verstrekt tegen betaling van f 0,38⁵.

BATAVIA, den 5den December 1874.

De Chef van het Wapen der Artillerie,

UBBENS.

Verklaring der cijfers en letters in het model voorkomende.

De cijfers in de kolommen „*practische en theoretische kennis*” duiden aan:

Deze verklaringen behoeven niet op de in te zenden staten voor te komen.

1. Goed,
2. Vrijgoed,
3. Redelijk,
4. Gebrekkig.
5. Is bekend met de benamingen en de behandeling van de verschillende in een artillerie-magazijn voorkomende voorwerpen.
6. Bezit de bekwaamheid en geschiktheid om bij een hoofdmagazijn te dienen. (*).

De letters in de kolom „*administratieve kennis*” duiden aan:

- a. Eenige kennis met goed schrift.
- b. „ „ „ gebrekkig schrift.
- c. Aanleg.
- d. Geen aanleg.

De cijfers in de kolom „*gedrag*” geven te ken

1. Geregeld gedrag.
2. Niet altijd geregeld gedrag.
3. Gaat zich somwijlen buiten dienst aan sterken d te buiten.
4. In dienst wel eens beschonken.
5. Traag, niet veel ijver voor de dienst.
6. Veel dienst ijver.
7. Naauwgezet in het volbrengen der hem gegeven orders.
8. Houdt goede krijgstuclit, doet zich gehoorzamen.
9. Heeft een goed oordeel, kan op eenen belangrijken post geplaatst worden.

(*) 5 en 6. Heeft alleen betrekking op conducteurs.

NO. 40. HALSBAND MET LONGE VOOR VELDGEBRUIK EN KETTING VOOR IN GARNIZOEN. *Wijziging der order voor de artillerie No. 34 van 1872.*

De order voor de artillerie No. 34 van 1872 behoort te worden gelezen als volgt:

Bladz. 75, 6e alinea:

»De geheele halsband met ring weegt ongeveer 0,300 kilogram, enz.»

Bladz. 76, 3e alinea:

»Deze ketting, aan het eene einde voorzien van een IJ. knevel en aan het andere van een IJ. haak, bestaat uit 22 schalmen, vervaardigd van ijzerdraad d. 0,007 meter, en is, bij een gewigt van 0,720 kilogram, ongeveer 1,085 meter, gerekend van af den knevel tot aan het omgebogen gedeelte van den haak.»

Bladz. 76, 4e alinea:

»Aan de 12e schalm, enz.»

NO. 41. REGLEMENT OP DE EXERCITIEN DER ARTILLERIE VAN HET NEDERLANDSCH OOST-INDISCH LEGER. EERSTE GEDEELTE. REKRUTENSCHOOL. TWEDE GEDEELTE. OEFENING MET DE KAVALLERIESABEL EN DE PISTOOL. DERDE GEDEELTE. KOMPAGNIESCHOOL.

Distributie van het —

Van dit reglement, gearresteerd en ingevoerd bij algemeene order No. 86 van dit jaar, wordt een exemplaar kosteloos verstrekt aan elke der verschillende artillerie-bibliotheken en aan elk kommandementsarchief.

Aan de kompagniesarchieven worden eveneens kosteloos, zoovele exemplaren verstrekt als er onderofficieren en korporals volgens formatie aanwezig behooren te zijn.

Bij de archieven en bibliotheken zullen deze reglementen in verantwoording worden genomen.

Aan de officieren van het wapen wordt een exemplaar verstrekt tegen betaling van f 0,38⁵.

BATAVIA, den 5den December 1874.

De Chef van het Wapen der Artillerie,

UBBENS.

ORDER VOOR DE ARTILLERIE.

1874.

NO. 42. INSTRUCTIE-INVENTARIS VOOR DE ARTILLERIE DER LANDMAGT IN NEDERLANDSCH OOST-INDIE. HOOFD- STUK VI. *Distributie van den* —

Blijkens algemeene order No. 93 van dit jaar, is Hoofdstuk VI van boven bedoelden inventaris gearresteerd en ingevoerd.

Van dit Hoofdstuk wordt een exemplaar kosteloos verstrekt aan de verschillende bibliotheken en archieven, even als zulks voor de reeds in druk verschenen hoofdstukken heeft plaats gehad (artillerie-order No. 15 van 1871).

Aan de officieren van het wapen wordt een exemplaar van dit Hoofdstuk tegen betaling van *f* 2,61⁵ verstrekt.

Zoodra deze hoofdstukken ontvangen zijn, zal tot de overschrijving der daarin vermelde artikelen worden overgegaan.

Door deze order komen de ondervolgende circulaire, afdeling materieel, en orders voor de artillerie te vervallen.

Circulaire dd.	25 Januarij	1848	No.	97/1.
"	"	19 Mei	1849	" 697/5.
"	"	21 April	1852	" 901/120.
"	"	22 September	1857	" 4753/120.
"	"	19 Junij	1863	" 4286/120.
"	"	7 Julij	1863	" 4681/120.
"	"	5 Februarij	1864	" 739/120.
"	"	22 Julij	1864	" 5151/120.
"	"	25 Julij	1864	" 5226/120.
"	"	11 October	1864	" 7192/120.
"	"	8 Februarij	1865	" 793/120.
"	"	21 Februarij	1865	" 1053/120.
"	"	30 Mei	1865	" 3067/120.
"	"	13 Januarij	1866	" 238/120.
"	"	31 Januarij	1866	" 592/120.
"	"	22 October	1866	" 6397/120.
"	"	16 November	1866	" 7058/120.
"	"	9 Januarij	1867	" 249/120.
"	"	1 Maart	1867	" 1426/120.
"	"	29 Mei	1867	" 3229/120.
"	"	31 Januarij	1868	" 531/120.

Order voor de artillerie No. 7, 8, 46 en 75 van 1870.

" " " " " 26 van 1872.

BATAVIA, den 30sten December 1874.
De Chef van het wapen der Artillerie,
UBBENS.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ORDER VOOR DE ARTILLERIE.

1874.

No. 43. ERRATA EN WIJZIGINGEN IN DE ORDERS VOOR DE ARTILLERIE NO. 101 VAN 1870, NO. 14 EN 29 VAN 1871, NO. 6, 23 EN 28 VAN 1873, NOS. 3, 4 EN 5 VAN 1874.

- I. In de order No. 101 van 1870, bladz. 116 regel 10 van boven, staat: 701; lees: 104.
- II. In de order No. 14 van 1871, bladz. 15, regel 11 van boven, staat: gebuigde; lees: gebezigde.
- III. In de order No. 29 van 1871, bladz. 91, regel 8 van onderen, staat: linkerkant; lees: rechterkant.
Op de bij die order behoorende teekening der kwadrant- en opzetzakjes, is het op de bergaffluit tot 12cm. berg bevestigde kwadrantzakje foutief geteekend, moettende de klep regts, in stede van links komen.
- IV. In de order No. 6 van 1873, bladz. 46, regel 4 van boven, staat: negentienden en twintigsten regel; moet zijn: twintigsten en een-en-twintigsten regel.
- V. In de order No. 23 van 1873, bladz. 107, regel 14 van boven, staat, 1080; lees: 1040.
bladz. 107, regel 21 van boven, staat: 9; lees: 8.
bladz. 107, regel 22 van boven, de (;) achter: hoogte, doen vervallen en daarop laten volgen: en in de overschietende ruimte, staande, 5 pakjes in de breedte en 2 in de hoogte.
bladz. 110, regel 3 van onderen, staat: 27; lees: 25.
- VI. In de order No. 28 van 1873, in het proces-verbaal model Lett. A, staat, op bladz. 137, regel 4 van onderen: de maand Oktober; lees: het... kwartaal 18..
Op bladz. 138 en 142, staat, in het hoofd der 8ste kolom van de modellen Lett. A en B: maximum, lees minimum.
- VII. In de order No. 3 van 1874:
In de bij die order behoorende schoots- en worpstafel staat, in de 6de kolom, op bladz. 7 onder het hoofd:
Rigting over den opzet voor middennok: 2; moet zijn 9.
In de 5de kolom, onder het hoofd: worpen met punt granaten, enz.:

6"50"	} ; moet zijn	9"18"
8"23"		8"23"
9"18"		6"50"

VIII. In de order No. 4 van 1874 staat, op regel 6 van onderen: 0,15; lees: 0,17.

IX In de order No. 5 van 1874:

bladz. 10, regel 24 van boven, staat: Grk.; lees: Gr.
bladz. 10, regel 10 van onderen, staat: Gr. 4;
lees: Gr. 5.

bladz. 18, regel 17 van onderen, staat: Scm. A;
lees: Scm. Vd. A.

bladz. 25, regel 2 van onderen, staat: Scm. M;
lees: Scm. Vd. M.

BATAVIA, den 31sten December 1874.

De Chef van het Wapen der Artillerie,

UBBENS.

+

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

nos -1007
21/4-07

MULUD

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

